

// HARMAA TALOUS
VALVONTATILASTOJA 2015

// SISÄLLYSLUETTELO

5 // VEROHALLINNON TILASTOJA

- 5 // Harmaan talouden selvitysyksikkö
- 7 // Verotarkastukset
- 9 // Perusvalvonta ja perintä
- 11 // Verohallinnon rikosilmoitukset
- 16 // Rikosilmoitusten seuraamukset

19 // VALVONTAVIRANOMAISTEN TILASTOJA

- 19 // Konkurssiasiamiehen toimisto
- 22 // Aluehallintovirasto – Tilaajavastuu
- 24 // Aluehallintovirasto – Työsuojelu, ulkomaalaiset työntekijät
- 29 // Työttömyysvakuutusrahasto
 - Työttömyysvakuutusmaksujen valvonta
- 30 // Eläketurvakeskus
 - Työeläkevakuuttamisen valvonta
- 32 // Valvira – Alkoholijuomien anniskelun ja vähittäismyynnin valvonta

35 // RIKOSTORJUNTAVIRANOMAISTEN TILASTOJA

- 35 // Poliisi
- 38 // Tulli

43 // ULOSOTON ERIKOISPERINTÄ, KONKURSSIT JA MAKSUHÄIRIÖT

- 43 // Erikoisperintä osana ulosottoa
- 45 // Konkurssit 2015
- 46 // Maksuhäiriöt 2015
- 47 // Liite: Harmaan talouden selvitysyksikön julkaisuja

// VEROHALLINNON TILASTOJA

// VEROHALLINNON TILASTOJA

HARMAAN TALOUDEN SELVITYSYKSIKKÖ

Harmaan talouden selvitysyksikön toimintaa säätelevä laki (1207/2010) tuli voimaan 1.1.2011. Selvitysyksikön laissa säädettyä tehtävänä on edistää ja tukea harmaan talouden torjuntaa tuottamalla ja jakamalla tietoa harmaasta taloudesta ja sen torjunnasta.

Tiedon tuottamistehtävä luo selvitysyksikölle velvollisuuden aktiivisesti tuottaa ja jakaa tietoa harmaasta taloudesta. Tämän tehtävän tueksi selvitysyksikkö laatii selvityksiä harmaan talouden eri osa-alueista. Vuonna 2015 selvitysyksikössä valmistui 55 tiedon tuottamistehtävää. Vuoden 2015 aikana on julkaistu mm. verovalvonnan vaikeuttamisrikosta, elinkeinotoiminnan verovelkoja, Tullin varastotoimijoita, kiinteistön- ja maisemanhoitoa, valuutanvaihtotoiminta ja Helsingin kaupungin hankintoja koskevat selvitykset.

Selvitysyksikkö julkaisi vuonna 2015 Harmaan talous ja Harmaan talouden valvontatilastoja vuosijulkaisut. Vuoden 2015 aikana julkaistiin kahdeksan asiantuntijakirjoitusta Verohallinnon verkkosivuilla. Tämä palvelu tarjoaa lukijalle tiivistetyssä muodossa yhteenvedon yksikön julkaisemista selvityksistä.

Selvitysyksikön toisena laissa säädettyä tehtävänä on laatia viranomaisten pyynnöstä velvoitteidenhoitoselvityksiä. Velvoitteidenhoitoselvitysten avulla yksikkö tarjoaa viranomaisille keskitetysti ja tehokkaasti tietoa organisaatioiden ja niihin kytkeytyvien henkilöiden toiminnasta samoin kuin organisaatioiden veroihin ja muihin julkisoikeudellisiin maksuihin liittyvien velvoitteiden hoitamisesta, taloudesta sekä kytkennöistä.

Selvitysyksikön velvoitteidenhoitoselvityspalvelu tuo julkishallinnon yritystietovarannot joustavasti velvoitteidenhoitoselvitykseen oikeutettujen viranomaisten käyttöön. Velvoitteidenhoitoselvitysten hyödyntäminen on ollut odotettuaakin aktiivisempaa. Vuoden 2015 aikana Harmaan talouden selvitysyksikkö laati eri viranomaisten pyynnöstä 202 184 velvoitteidenhoitoselvitystä asiakkailleen.

Yhteistyössä sidosryhmien kanssa laadittujen selvitysten perusteella selvitysyksikön velvoitteidenhoitoselvityspalveluita voitaisiin laajentaa edelleen. Vuoden 2015 aikana toteutettiin työttömyysvakuutusrahaston ja Keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskuksen palveluliittymät. Tullin, Eläketurvakeskuksen ja työsuojeluhallinnon (tilaajavastuutoiminto sekä ulkomaalaisvalvonta) palveluliittymät on tarkoitus toteuttaa vuoden 2016 aikana. Rahanpesulainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä esitettiin lainmuutosta, jossa velvoitteidenhoitoselvitys voidaan laatia tukemaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä ja selvittämistä valuuttavaihtotoimintaa harjoittavien sekä yrityspalveluja tarjoavien yritysten osalta.

Nyt käsillä oleva Harmaa talous valvontatilastoja 2015 -julkaisu jatkaa aikaisempien vuosien linjaa esittämällä julkisen tilastopakettin eri viranomaisten harmaan talouden valvontaa sivuavista tilastoista. Tilastoista voi seurata mm. Verohallinnon verotarkastustoiminnan tuloksia sekä verorikosasioiden määriä ja seuraamuksia, työsuojeluhallinnon tilaajavastuulain ja ulkomaalaisvalvonnan tilastoja, Työttömyysvakuutusrahaston ja Eläketurvakeskuksen sosiaalivakuuttamisen valvonnan tilastoja, konkurssiasiamiehen toimiston tilastoja, alkoholivalvonnan tilastoja ja rikostorjuntaviranomaisten toimintaan liittyviä tilastotietoja. Myös ulosoton erikoisperinnästä, konkurssien kehityksestä ja yritysten maksuhäiriöistä on laadittu tilastokoosteet.

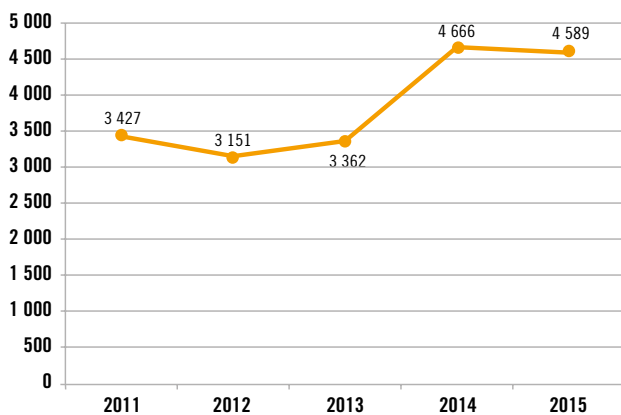
VEROTARKASTUKSET

Verotarkastustoimintaa seurataan keräämällä tiedot mm. suoritettujen verotarkastusten lukumääristä ja verotarkastusten perusteella maksuunpannuista veroista sekä verotarkastusten perusteella tehdyistä rikosilmoituksista. Erikseen seurataan harmaan talouden toimijoihin kohdistuneita tarkastuksia ja näihin käytettyä työaikaa.

VEROTARKASTUSTEN LUKUMÄÄRÄ

Valmistuneita verotarkastuksia seurataan vuosittain. Verotarkastusten lukumäärällä tarkoitetaan ko. tilastovuoden aikana valmistuneita eli lopullisia, tarkastushallinnon tietojärjestelmään hyväksytyksi merkittyjä verotarkastuskertomuksia. Valmistumispäivä on kertomuksen hyväksymismerkinnän päivämäärä.

VEROTARKASTUSTEN LUKUMÄÄRÄ

Verotarkastusten lisäksi tehdään myös muita valvontatoimenpiteitä. Näitä ovat valvontakäynnit ja vertailutietotarkastukset. Valvontakäyntejä tehdään myös verotusyksiköissä. Yksittäisiin asiakkaisiin kohdistuvien valvontatoimenpiteiden lisäksi asiakkaiden ilmoitus- ja maksukäyttäytymistä analysoidaan ja valvotaan riskienhallinnan menetelmillä. Kaikki valvontatoimenpiteet vuosina 2013–2015:

VALVONTATOIMENPITEIDEN LUKUMÄÄRÄ

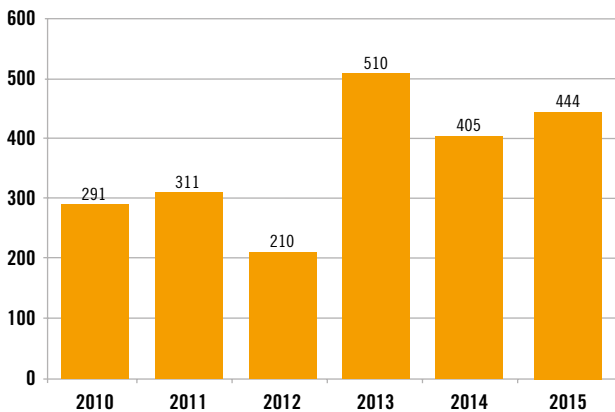
	2013	2014	2015
Verotarkastukset	3 362	4 666	4 589
Valvontakäynnit	491	2 021	784
Vertailutietotarkastukset	444	406	67
Yhteensä	4 297	7 093	5 440

Verotarkastusten määrän kasvun vuosina 2014 ja 2015 on mahdollistanut siirtyminen riskiperusteiseen tarkastustapaan. Verotarkastukset on kohdistettu aikaisempaa enemmän reaaliaikaisen toiminnan tarkastuksiin, jossa pääpaino on tarkastuskohteen mahdollisten veroriskien havaitsemisessa, kuluva vuoden toiminnan tarkastamisessa sekä verovelvollisten ohjauksessa ja neuvonnassa. Uudella toimintamallilla tavoitellaan valvontakattavuuden kasvua sekä verovelvollisten omaaloitteista verotukseen liittyvien virheiden korjaamista.

MAKSUUNPANTUJEN VEROJEN MÄÄRÄ

Tarkastusten perusteella tehtyjen maksuunpanojen euromäärää seurataan maksuunpanon eräpäivän mukaan. Tiedot saadaan vuosittain Verohallinnon maksuunpanotiedoista. Tietyin vuoden maksuunpanot koskevat siten tarkastuskertomuksia, jotka ovat valmistuneet saman tai edellisen vuoden aikana, joten niitä ei voi tilastoissa suoraan kohdistaa juuri tietyille kertomuksille. Niinä vuosina kun yritystoiminta on ollut monilla tappiollista, tulee maksuunpanoja vähemmän. Myös aikaisempina vuosina vahvistetut tappiot pienentävät maksuunpanoja, koska verotettavaa tulosta ei synny. Tällöin määrätään vain veronkorotus. Maksuunpantujen verojen lisäksi verotarkastustoiminnalla on muitakin tuloksia kuten avoimeen verokauteen kohdistuvia lisäyksiä, tarkastuskohteen tekemiä itseoikaisuja, aiheettomien palautusten estämistä, ohjausta ja epäterveen toiminnan katkaisemista.

VEROTARKASTUS, MAKSUUNPANTOT MILJ. €

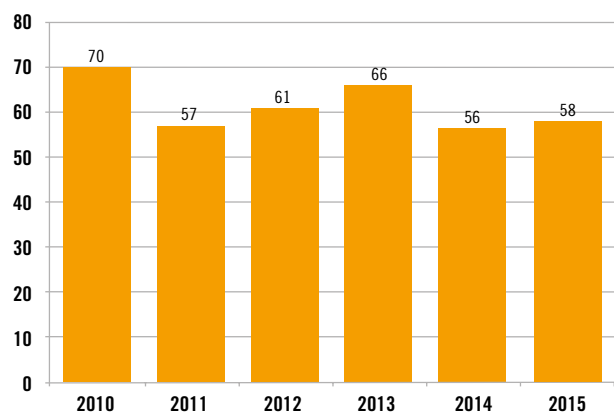

Eniten maksuunpanoja tehdään välittömän verotuksen perusteella, vuonna 2015 noin 372 miljoonan euron arvosta. Välillisen verotuksen perusteella tehtiin 41 miljoonan ja ennakkoperinnän perusteella 31 miljoonan euron maksuunpanot.

HARMAAN TALOUDEN TARKASTUKSET

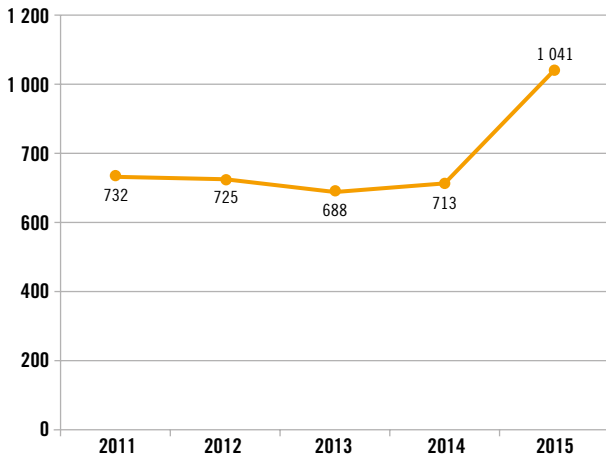
Myös harmaan talouden verotarkastuskertomusten sisältämiä maksuunpanoesityksiä seurataan vuositasona.

MAKSUUNPANOESITYKSET HARMAA TALOUS MILJ. €

Vuosittain on tehty 700–800 ns. harmaan talouden verotarkastusta, joissa on paljastunut puuttuvia tuloja, mustia palkkoja ja kiittikauppaa. Vuonna 2010 tarkastusten määrä kuitenkin putosi yli kymmenyksen edellisen vuoden luvusta ja pysyi pitkään tällä tasolla. Vuonna 2015 tarkastuksia tehtiin huomattavasti enemmän, 1 041 kappaletta. Myös muiden verotarkastusten määrä on kohonnut selvästi vuosina 2014 ja 2015.

HARMAAN TALOUDEN TARKASTUKSET

Harmaan talouden tarkastuksissa paljastetun harmaan talouden määrä on pysynyt muutoin melko samanlaisena, mutta tarkastuksissa havaittu peiteltyjen osinkojen määrät olivat vuoden 2015 tarkastuksissa edellisvuosia korkeammalla tasolla.

HARMAAN TALOUDEN TARKASTUKSET

	2013	2014	2015
Verotarkastuksia	3 362	4 666	4 589
Tarkastetuista harmaita yrityksiä	688	713	1 041
Paljastettu harmaa talous milj. €			
- mustia palkkoja	51	89	75
- puuttuvaa myyntiä (sis. alv)	64	68	59
- peiteltyä osinkoa yhtiöille	7	8	27
- peiteltyä osinkoa osakkaille	28	27	47
Maksuunpanositykset veroa milj. €			
- ennakoperintä	17	12	12
- arvonlisävero	20	13	17
- välittömät verot	29	31	29
Yhteensä	61	66	58
Vääränsäältäöisiä tositteita kirjanpidossa			
- tositteiden lukumäärä	11 486	4 052	5 930
- tositteiden arvo milj. €	81	38	34

PERUSVALVONTA JA PERINTÄ

Verohallinnon valvonnan vaikuttavuutta kuvaavat tuloverotukseen tehtävät muutokset ja perinnän toimenpiteet. Näiden lisäksi valvonnan vaikuttavuutta lisäävät verotarkastukset ja Verohallinnon rikosasioiden käsittely oikeusistuimissa.

PERUSVALVONTA

Niin sanotussa perusvalvonnassa verovelvollisten tuloverotuksessa verotettaviin tuloihin tehtiin lisäyksiä vuonna 2015 yhteensä lähes 1,7 miljardia euroa ja vähennyksiä 235 miljoonaa euroa. Lisäyksiä tuloihin tehtiin yhteensä yli 100 000 kappaletta ja vähennyksiä yhteensä yli 12 000 kappaletta. Lisäykset tarkoittavat veroiksi laskettuna noin 400 miljoonaa euroa.

VEROTILIN HUOMAUTUSTEN JA PERINNÄN KERTYMÄ

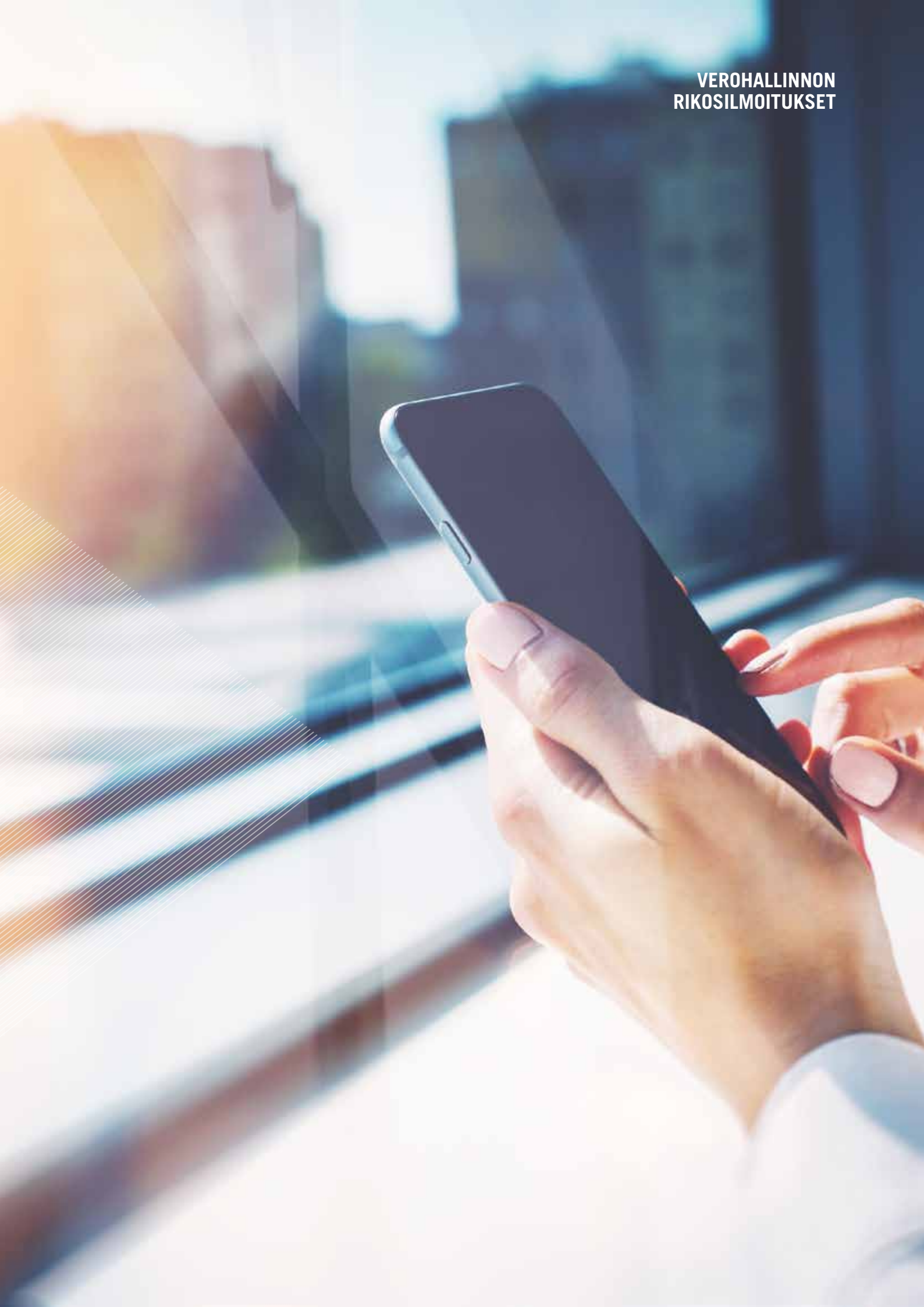
Verotiliin liittyvien maksuhuomautusten avulla kertyi yhteensä 1,355 miljardia euroa (+ 28 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen nähden) ja perinnän toimenpiteillä 1,653 miljardia euroa (- 84 miljoonaa euroa). Näin laskettu kertymä oli yhteensä 3,008 miljardia euroa. Maksuistutusten kertymä oli 335 miljoonaa euroa (+ 2 milj. euroa).

ASIAKASKOHTAISTEN PERINTÄTOIMENPITEIDEN KERTYMÄT

Asiakaskohtaisten perintätoimenpiteiden kertymä oli 417 miljoonaa euroa, jossa on laskua edelliseen vuoteen 9 miljoonaa euroa. Asiakaskohtaisten perintätoimenpiteiden kertymäprosentti oli 53,6 %. Kertymä heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 0,7 prosenttiyksikköä. Asiakaskohtaisilla perintätoimenpiteillä tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka eivät ole syntyneet automaatioprosessissa, vaan jotka ovat virkailijan tekemiä toimenpiteitä.

VEROJEN ULOSOTTOPERINTÄ

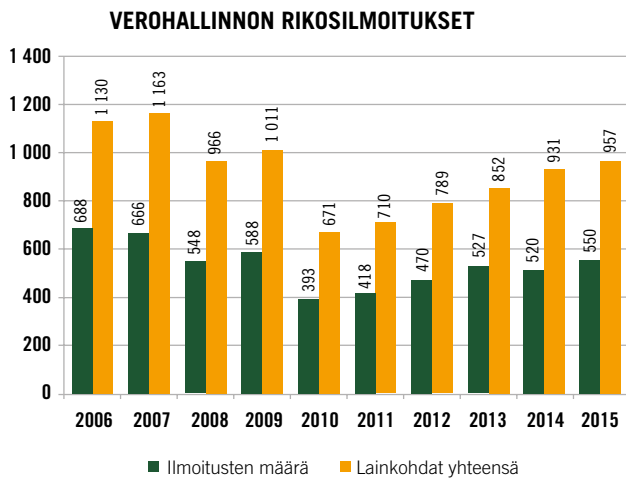
Jos asiakas ei maksa veroa maksuistutuksenkaan jälkeen, Verohallinto yleensä lähettää veron ulosottoon. Ulosottolaitoksen kautta kertyi 347 miljoonaa euroa, jossa on lisäystä 5 miljoonaa euroa. Verohallinto tekee Valtakunnanvoudinviraston kanssa säännöllistä yhteistyötä, jolla varmistetaan Verohallinnon ja ulosottolaitoksen toimintojen yhteen sopiminen. Verojäämistä 1,2 miljardia euroa (28 %) kuului henkilöasiakkaille ja 2,8 miljardia euroa (68 %) yritys- ja yhteisöasiakkaille.

VEROHALLINNON RIKOSILMOITUKSET¹

Verohallinnon rikosilmoituksia tilastoidaan sekä rikosilmoitusten lukumäärän että myös rikosilmoitusten sisältämien rikosnimikkeiden lukumäärän perusteella. Yksi rikosilmoitus sisältää keskimäärin noin kaksi rikosnimikettä. Rikosilmoitusmäärät sisältävät sekä Verohallinnon varsinaisesti poliisille ilmoittamat rikokset että muut esitutkinnassa olevat rikokset, joissa Verohallinto on esittänyt vaatimuksia asianomistajana.

Verohallinto luovuttaa poliisille rikosilmoituksiin, tutkintaan ja oikeudenkäynteihin liittyviä tietoja. Verohallinto tekee myös rikosilmoituksia osana harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaa. Vuonna 2015 Verohallinto kirjasi yhteensä 550 rikosilmoitusta, joka on 30 ilmoitusta enemmän kuin edellisellä vuonna.

¹ Lähde: Verohallinnon informaatiojärjestelmä

Vuositasolla kirjattujen ilmoitusmäärien vaihteluun on olemassa useitakin luonnollisia syitä. Syytä tavallista jyrkempään ilmoitusten määrän laskuun tai nousuun voi usein etsiä lainsäädännön tai toimintatapojen muutoksista tai koko yhteiskunnan tasolla tapahtuneista taloudellisista tms. muutoksista.

Keskeisimpänä Verohallinnon rikosilmoitusten määrään vaikuttavana asiana ovat Verohallinnon tekemien verotarkastuksien lukumäärät ja verotarkastuksesta rikosharkintaan jatkavien tapausten määrä ja laatu. Esimerkiksi rikosilmoitus veropetoksesta edellyttää käytännössä lähes aina verotarkastuksen suorittamista.

Viimeaikaisista Verohallinnon toimintaan vaikuttaneista lainsäädännön ja oikeuskäytännön (KKO) muutoksista tärkeimpiä ovat niin sanottuihin ”ne bis in idem”, eli kaksoisrangaistuksen kieltoon liittyvät tapaukset. Laki erillisellä päätöksellä määrättävästä veron- tai tullinkorotuksesta (781/2013) on tullut voimaan joulukuun alussa 2013. Uusi laki on ratkaissut pääosin veronkorotukseen liittyvän hallinnollisten sanktioiden ja rikosoikeudellisen vastuun yhteensovittamisen ongelman.

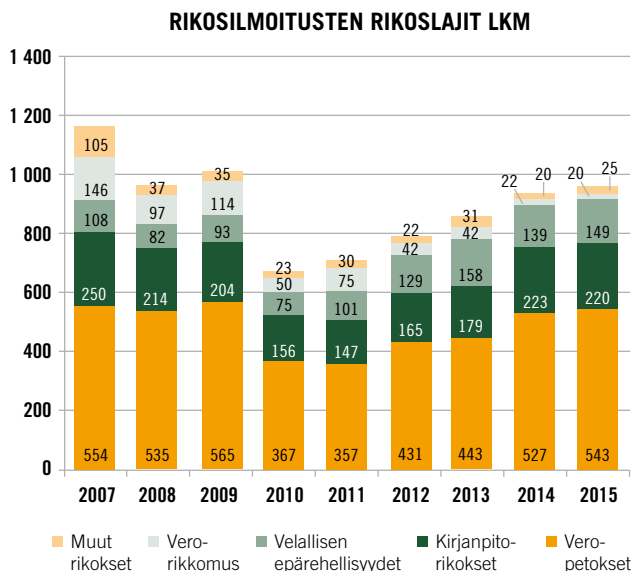
Yhtenä ilmoitusmäärien vaihteluita selittävänä asiana voidaan mainita myös se, että tiettyjen hankkeiden yhteydessä saataan tehdä poikkeuksellisen paljon rikosilmoituksia.

RIKOSILMOITUSTEN RIKOSLAJIT

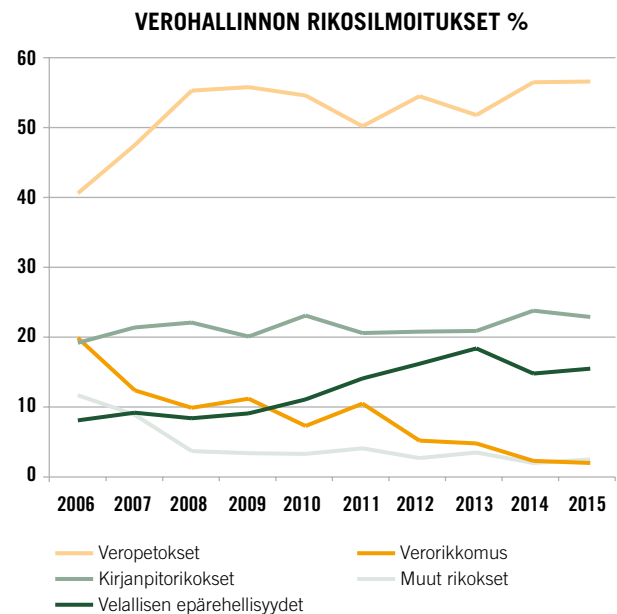
Valtaosa Verohallinnon tekemistä rikosilmoituksista kohdistuu veropetoksiin. Verorikkomuksista tehdyt rikosilmoitukset ovat tasaisesti vähentyneet. Verohallinnon kirjanpitorikoksesta tekemät rikosilmoitukset liittyvät pääsääntöisesti veropetoksiin.

Vaikka rikosilmoitusten kokonaismäärät ovat viime vuosina jonkin verran vaihdelleet, ovat veropetoksista tehdyt rikosilmoitukset pysyneet kutakuinkin samalla tasolla. Vuosina 2010 ja 2011 veropetosten lukumääräinen osuus väheni, mutta niiden prosentuaalinen osuus Verohallinnon ilmoittamista rikoksista pysyi edelleen korkeana. Vuosina 2012–2014 veropetoksista tehtyjen ilmoitusten määrä on taas jonkin verran noussut.

Viime vuosina kirjanpitorikoksista tehdyt ilmoitukset ovat vielä olleet lukumäärällisesti pienempiä kuin 2000-luvun alkuvuosina, vaikka hienoista nousua vuoden 2010 jälkeen onkin tapahtunut. Verohallinto ei ole kirjanpitorikoksen asianomistaja, mutta sillä on oikeus tehdä epäillyn kirjanpitorikoksen havaitessaan siitä ilmoitus esitutkintaviranomaiselle. Verohallinnon rikosasioiden painopiste on edelleen vahvasti veropetoksissa, kirjanpitorikoksissa ja velallisen epärehellisyysrikoksissa.

Seuraavassa kuviossa on pyritty selvittämään eri rikosnimikkeiden prosentuaalisia osuuksia Verohallinnon rikosilmoituksissa.

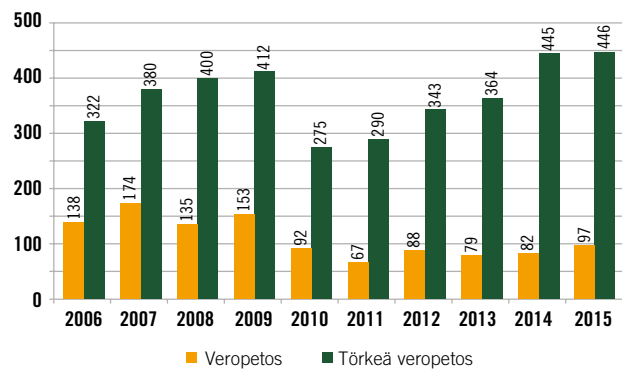

Veropetosten prosentuaalinen osuus on noussut selvästi 2000-luvun puolenvälin jälkeen ja veropetokset edustavatkin valtaosaa Verohallinnon ilmoituksiin sisällyvistä rikosnimikkeistä. Niiden osuus vuonna 2015 oli 56,7 prosenttia kaikista rikosnimikkeistä. Veropetosten yhteydessä ilmenee usein myös kirjanpitorikoksia, jotka muodostivat 23 prosenttia ilmoitetuista nimikkeistä. Veropetosten ja kirjanpitorikosten yhteenlaskettu osuus vuonna 2015 oli miltei 80 prosenttia kaikista ilmoitetuista rikoksista. Kun edellisiin lisätään vielä ilmoitetut velallisen epärehellisydet (15,6 %), muodostavat nämä yhdessä valtaosan Verohallinnon ilmoitusten nimikkeistä, yli 95 prosenttia.

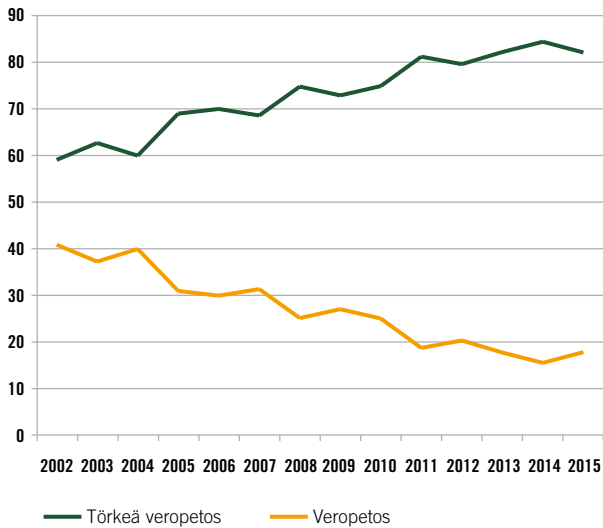
Törkeiden veropetosten osuus Verohallinnon veropetoksista tehdyissä rikosilmoituksissa on selvästi ohittanut tavallisesta veropetoksesta tehdyt rikosilmoitukset. Trendi on jatkunut ja voimistunut läpi koko 2000-luvun. Vuonna 2015 Verohallinnon kirjaamista, veropetoksia koskevista ilmoituksista yli 82 prosenttia koski törkeitä veropetoksia.

Yhtenä perusteluna törkeän tekemuodon yleistymiselle Verohallinnon rikosilmoituksissa voidaan pitää Verohallinnon valvontatoiminnan keskittymistä entistä vakavampaan verorikollisuuteen.

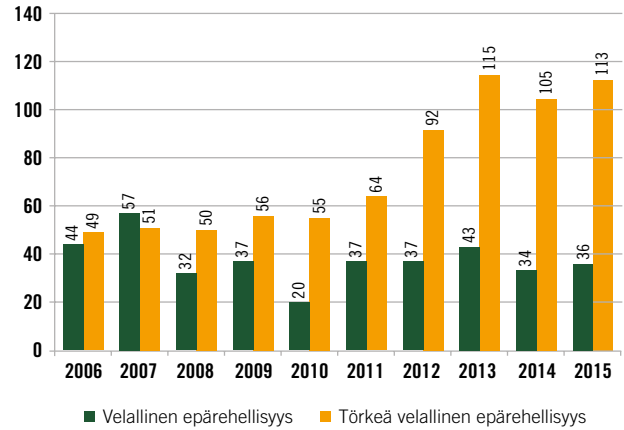
VEROHALLINNON RIKOSILMOITUKSET, VEROPETOS, TEKEMUODOT

VEROPETOS JA TÖRKEÄ VEROPETOS %-OSUUDET

VELALLISEN EPÄREHELLISYYS TEKUMUODOT

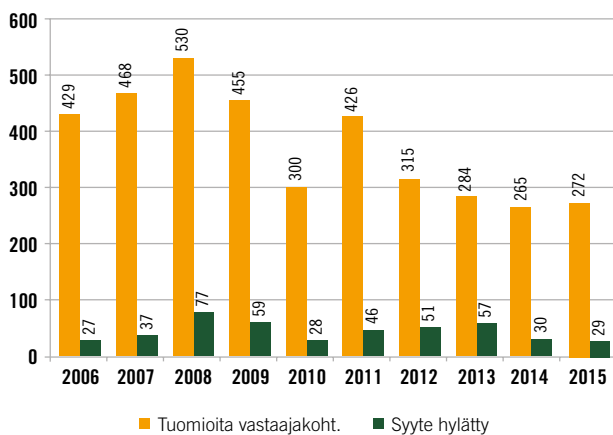

Verrattuna edellisten vuosien Verohallinnon velallisen epärehellisydestä tehtyihin ilmoituksiin, ovat kokonaismäärät, ja erityisesti törkeiden velallisten epärehellisyysrikkosten lukumäärät nousseet selvästi. Viime vuosina törkeiden rikosten osuudet ovat kuviossa esitetyn tilastointikauden korkeimpia, huippuvuotena 2013. Verohallinnon tilastoimat velallisen epärehellisyysrikkokset ovat tyypillisesti sellaisia, joissa Verohallinto on asianomistajana ja varsinaisen rikosilmoituksen tekijä on jokin muu taho, esimerkiksi pesänhoitaja. Pesänhoitajan tekemät rikosilmoitukset velallisen epärehellisyysrikkoksista ovat lisääntyneet vuodesta 2013 alkaen, jolloin lainmuutoksella pesänhoitaja veloitettiin tekemään havaitsemistaan velallisen epärehellisyysrikkoksista.

RIKOSILMOITUSTEN SEURAAMUKSET

Oheinen kuvio osoittaa kaikissa rikostuomioistuimissa lainvoimaisesti päätettyjen juttujen (joista Verohallinto on tehnyt rikosilmoituksen taikka joissa se on ollut asianomistajana) määrän vastaajakohtaisesti kunakin vuonna. Tuomioiden määrä korreloi muutaman vuoden viiveellä tehtyjen rikosilmoitusten määrään. Tuomioiden määrä on ollut selvässä kasvussa vuosina 2004–2008, joka ainakin osittain selittyy vuosien 2003 ja 2004 suuremmilla rikosilmoitusmäärillä. Erityisesti hovioikeuksissa tuomittujen juttujen määrä on noussut vuonna 2008. Vuonna 2010 luvuissa nähtiin selvä pudotus. Vuonna 2011 tuomiot lisääntyivät jonkin verran vain laskeakseen taas vuosina 2012 ja 2013. Vuosien 2014 ja 2015 luvut ovat alimmat koko kymmenen vuoden seurantajaksoilla.

VEROHALLINNON RIKOSILMOITUSTEN SEURAAMUKSET

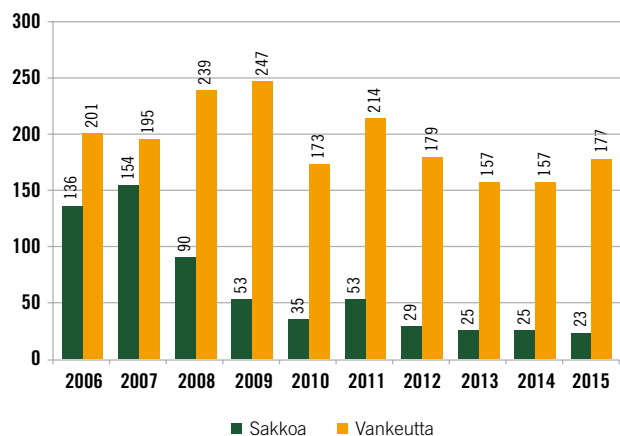

Seuraavassa esitetty kaavio osoittaa rikosoikeudellisia seuraamuslajeja jutuissa, joissa Verohallinto on tehnyt rikosilmoituksen, taikka joissa Verohallinto on ollut asianomistajana ja jotka on lainvoimaisesti päätetty. Taulukosta eivät ilmene tuomiot, jotka ovat joiltain osin auki valitusasteissa.

Sakkorangaistus on yleisin seuraamus verorikkomuksesta ja ehdollinen vankeustuomio veropetoksesta. Vuosina 2008–2015 tuomittujen sakkorangaistusten määrä on laskenut huomattavasti, seurailleen verorikkomuksista tehtyjen ilmoitusten määrän selkeää laskua vuoden 2004 jälkeen. Vuonna 2015 sakkojen määrä tuomioista on pienin koko tarkastelujaksolla. Vankeusrangaistusten määrä oli nousujohteinen vuoteen 2009 asti, jonka jälkeen myös vankeusrangaistusten määrä lähti loivaan laskuun.

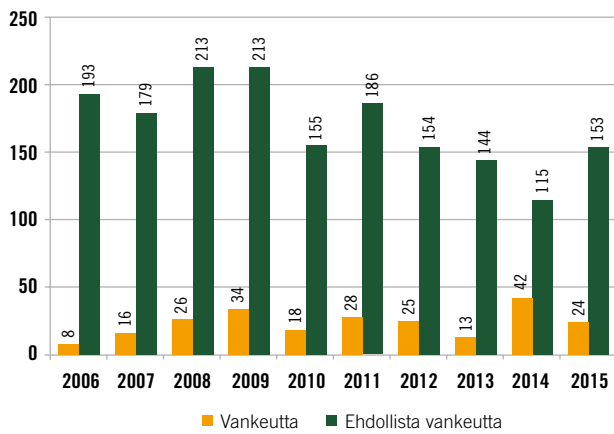
Vuonna 2015 Verohallinnon rikosilmoituksista seuranneissa tuomioissa vankeusrangaistusten osuus oli runsas 88,5 prosenttia ja sakkorangaistusten 11,5 prosenttia.

VEROHALLINNON RIKOSILMOITUSTEN SEURAAMUKSET

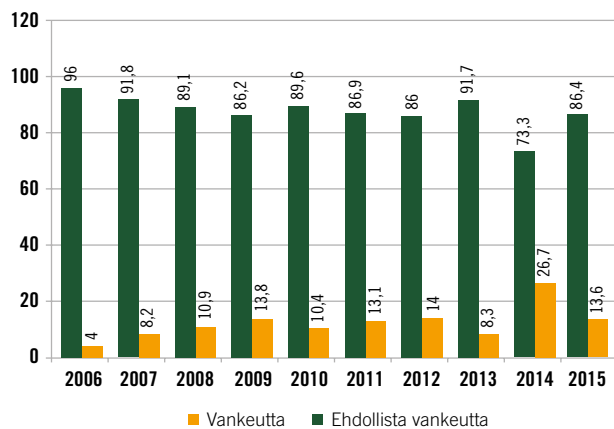
Ehdottomien vankeusrangaistusten määrä on jatkuvasti ollut suhteellisen pieni. Vuonna 2014 ehdottomien vankeusrangaistusten osuus kuitenkin nousi selvästi, ja oli korkein koko tarkastelujaksolla. Ehdollisten vankeusrangaistusten määrä oli vastaavasti tarkastelujakson matalin.

VEROHALLINNON RIKOSILMOITUSTEN SEURAAMUKSET

Myös ehdottomien vankeusrangaistusten prosentuaaliset osuudet kaikista vankeusrangaistuksista ovat olleet alhaisia.

VANKEUSRANGAISTUKSET %-OSUDET

// VALVONTAVIRANOMAISTEN
TILASTOJA

// VALVONTAVIRANOMAISTEN TILASTOJA

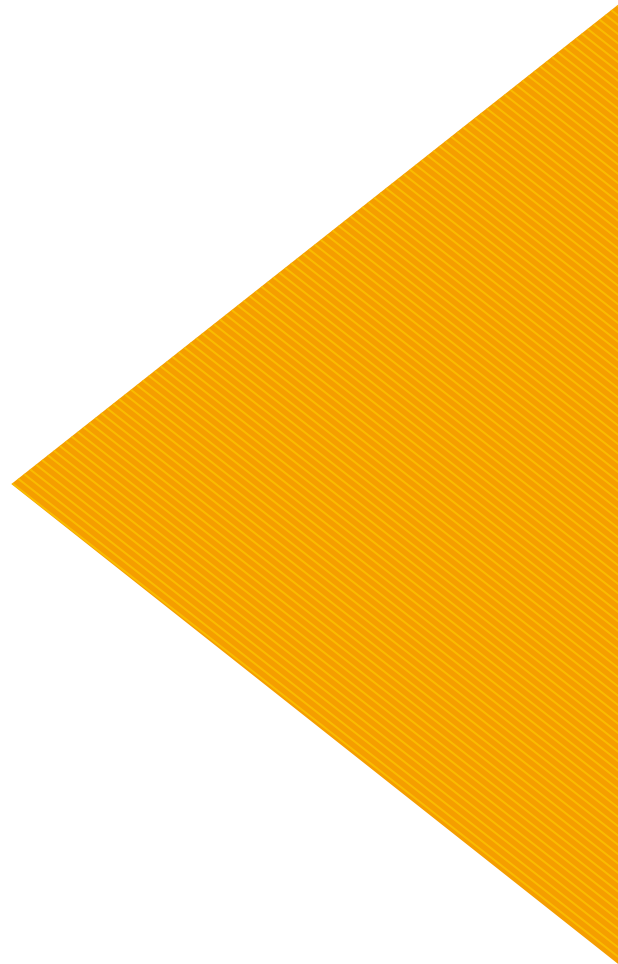
KONKURSSIASIAMIEHEN TOIMISTO

Pekka Pulkamo, Konkursiasiamiehen toimisto

Konkursiasiamiehen toimisto on oikeusministeriön yhteydessä toimiva itsenäinen erityisviranomainen. Konkursiasiamiehen tehtävänä on huolehtia siitä, että konkurssi- ja yrityssaneerausmenettelyt toimivat niille asetettujen tavoitteiden mukaisesti tehokkaasti, taloudellisesti ja joutuisasti.

Vuonna 2015 asetettiin konkurssiin 1 933 velallista, missä on vähennystä 11,4 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Konkursiasiamiehen toimiston valvonnassa on 3 415 vireillä olevaa konkurssimenettelyä, joista 465 jatkuu valtion varoin julkisselvityksenä.

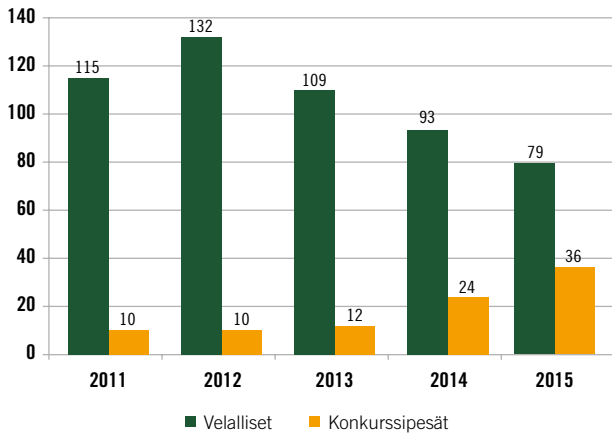
Talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunta muodostavat merkittävän osan konkursiasiamiehen toiminnasta. Velallisen tilien ja toiminnan tarkastaminen ja julkisselvitykseen siirtymisen ovat osoittautuneet toimiviksi tavoiksi selvittää konkurssisiin liittyviä taloudellisia väärinkäytöksiä ja muita epäselvyyksiä. Konkursiasiamies tekee myös aktiivista yhteistyötä muiden talousrikos- ja harmaan talouden torjuntaan osallistuvien viranomaisten kanssa.

ERITYISTARKASTUKSET

Konkurssiasiamies voi määrätä tehtäväksi velallisen toiminnasta erityistarkastuksen, jonka laatii auktorisoitu tilintarkastaja. Konkurssiasiamiehen teettämillä erityistarkastuksilla pyritään selvittämään velallisen toiminnassa tapahtuneita väärinkäytöksiä ja mahdollisia takaisinsaantiperusteita.

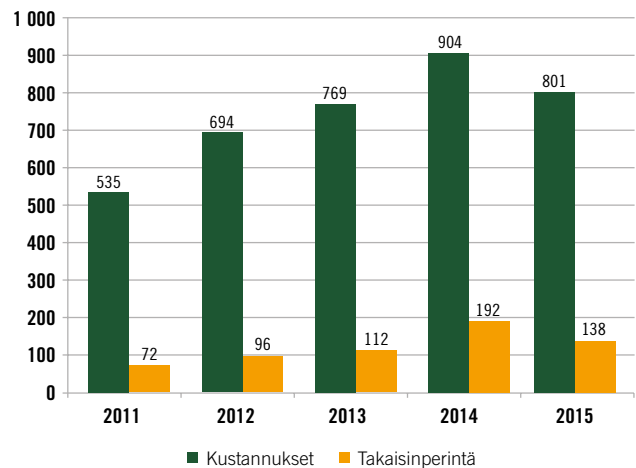
ERITYISTARKASTUKSET KPL

Tarkastuksen kustannukset maksetaan valtion varoista. Kustannukset peritään takaisin konkurssipesältä valtiolle, jos tarkastuksen perusteella on onnistuttu kerryttämään konkurssipesään varoja.

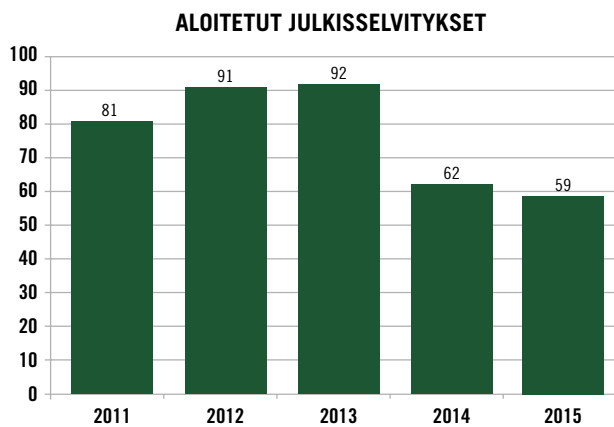
Koska erityistarkastukset teetetään varattomissa konkurssipesissä, on takaisinperintä mahdollista vain niissä tilanteissa, joissa konkurssipesä onnistuu kerryttämään pesään varoja tarkastushavaintoihin perustuvissa oikeudenkäynneissä. Yleensä varoja kertyy joko takaisinsaantina tai rikosperusteisena vahingonkorvauksena. Tarkastuskustannukset ja takaisinperintä ovat kehittyneet seuraavasti.

TARKASTUSKUSTANNUKSET JA TAKAISINPERINTÄ 1 000 €

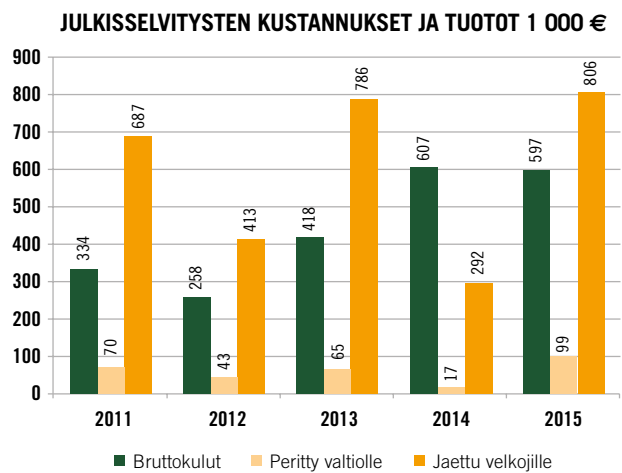

JULKISSELVITYKSET

Konkurssiasiamiehen hakemuksesta tuomioistuin voi päättää, että konkurssissa siirrytään julkisselvitykseen, jos sitä voidaan pitää perusteltuna pesän varojen vähäisyyden taikka velalliseen tai konkurssipesään kohdistuvien selvitystarpeiden tai muun erityisen syyn vuoksi. Käytännössä julkisselvitykseen siirrytään useimmiten konkurssissa, jossa on syytä epäillä velallisen syyllistyneen vakavaan talousrikokseen.

Julkisselvitystä voidaan pitää yhteiskunnan kannalta taloudellisesti kannattavana toimintana, sillä päätyneistä julkisselvitystapauksista valtiolle perityt kustannukset ja velkojille maksetut jako-osuudet ylittävät valtion varoista maksettujen julkisselvityskustannusten määrän.

ALUEHALLINTOVIRASTO – TILAAJAVASTUU

*Mikko Vanninen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
Työsuojelun vastuualue*

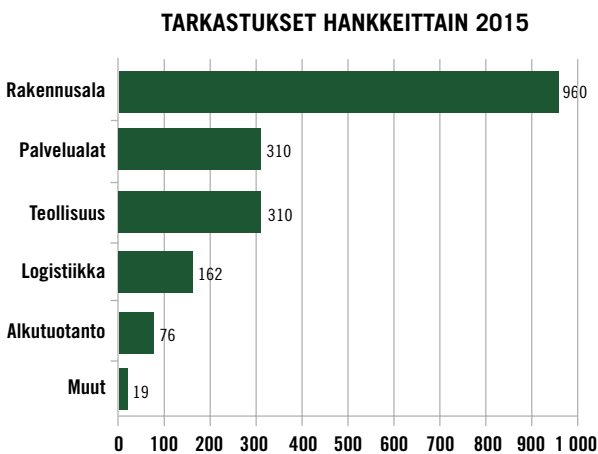
Aluehallintoviraston tilaajavastuutiimin tehtävänä on valvoa lakia tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006) koko Suomen alueella. Tilaajavastuutiimiin kuuluu 31 tarkastajaa. Tilaajavastuulain valvonnan tavoitteena on torjua yrityksille harmaasta taloudesta ja epäterveestä kilpailusta aiheutuvia haittavaikutuksia. Vuoden 2015 valvontahankkeita olivat rakennusala, teollisuus, logistiikka, palvelualat ja alkutuotanto

Tilaajavastuulain valvonta kohdistuu niihin yrityksiin ja julkisyhteisöihin, jotka käyttävät alihankintaa tai vuokratyövoimaa.

Valvontahankkeiden yhtenä keskeisimpänä tavoitteena on lisätä yritysten tietoisuutta tilaajavastuulain tarkoituksesta ja sisällöstä ja sitä kautta vahvistaa toimintakulttuuria, jossa yhteistyötä suostutaan tekemään ainoastaan sellaisten sopimus-kumppaneiden kanssa, joiden tiedetään hoitavan lakisääteiset velvoitteensa asianmukaisesti. Hankkeiden tarkastuksissa käydään läpi ulkopuolisen työvoiman käyttöä koskevat sopimukset sekä tarkastetaan, ovatko tilaajat noudattaneet tilaajavastuulakia.

TARKASTUSTEN KOKONAISMÄÄRÄ HANKKEITTAIN

Tilajavastuulain mukaisia tarkastuksia tehtiin vuonna 2015 yhteensä 1 846. Selvästi suurin hankkeista oli rakennusalan hanke. Kaikista tehdyistä tarkastuksista noin 52 prosenttia oli rakennusosalalle kohdistuvia tarkastuksia.

Tilajavastuutiimi valvoo tilajavastuulakia koko Suomen alueella. Valvonnan vaikuttavuuden ja valvontakohteiden tasa-
puolisen kohtelun takia on tärkeää, että tilajavastuutarkastuksia pyritään tekemään kaikilla viidellä vastuualueella. Eniten tarkastuksia (1 069) tehtiin Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella. Neljän muun toimialueen² tarkastusmäärät vaihtelivat 111–277 tarkastuksen välillä.

LAIMINLYÖNTIMAKSUPÄÄTÖKSET

Kuulemisia tilajavastuulain mukaisen selvitysvelvollisuuden laiminlyönnistä on raportin kirjoittamiseen mennessä lähetetty 160 tilaajalle. Kuulemisten määrä tulee vielä muuttumaan alkuvuoden 2016 aikana, koska paljon prosesseja on kesken. Kaikkiin vuonna 2015 tehtyihin tarkastuksiin suhteutettuna 8,7 prosenttia on tähän mennessä johtanut kuulemiskirjeen lähettämiseen.

Laiminlyöntimaksuja on määrätty raportin kirjoittamishetkeen mennessä 52 tilaajalle, yhteensä 255 236 euroa. Puutteet ovat koskeneet useimmiten verojen maksamista ja eläkevakuuttamista koskevia velvollisuuksia. Yhä useammassa laiminlyöntimaksutapauksissa kyse on ulkomaisen sopimuskumppanin

eläke- ja tapaturmavakuutuksen selvittämisspuutteista. Keskenäisiä prosesseja on edelleen useita, joten tiedot tulevat muuttumaan alkuvuoden 2016 aikana.

ERITYISET VALVONTAHAVAINNOT JA VIRANOMAISSYHTEISTYÖ

Selvitysvelvollisuuden näkökulmasta kunnossa olevia kohteita on ollut selvästi aiempia vuosia enemmän joka kokoluokan yrityksissä, erityisesti rakennusosalalla ja teollisuudessa. Tämä on myös laskenut käynnistyneiden laiminlyöntimaksuprosessien määrää aiemmista vuosista. Yhtenä syynä kunnossa olevien kohteiden lisääntymiseen on ollut pitkäjänteinen ja tuloksellinen valvonta erityisesti rakennusosalalla.

Toinen merkittävä tekijä on sidosryhmien aktiivisuus ja monissa tapauksissa myös sopimustekniset seikat, joiden myötä tilajavastuu.fi-palvelun käyttö on lisääntynyt muillakin toimialoilla kuin rakentamistoiminnassa.

Valvonnassa on kuitenkin havaittu, että tietoisuus tilajavastuulaista on edelleen joillakin toimialoilla heikkoa, ja tilajavastuulaki mielletään usein ainoastaan rakennusalaan koskevaksi asiaksi. Tilajavastuuvälvönnän osalta valvontaa suunnataan jatkossa enemmän niille toimialoille, joilla tietoisuus laista on heikkoa. Lisäksi rakennusalan tilajavastuuvälvontaa kohdistetaan entistä enemmän rakennustyömaalta löytyviin aliurakointiketjuihin.

Tilajavastuulain mukaisten selvitysten säilytysvelvollisuuden noudattamisessa havaittiin puutteita usealla tarkastuksella. Tähän pyritään vaikuttamaan aktiivisesti vuoden 2016 valvontatyössä sekä tiedottamisessa.

Tilajavastuutarkastajat tekivät vuonna 2015 viranomaisyhteistyötä Verohallinnon, Eläketurvakeskuksen, Harmaan talouden selvityksikön, Poliisin, Rajavartiolaitoksen, Ulosotoviraston, Tullin, STM:n, TEM:n, AVI:n alkoholitarkastajien ja muiden työsuojelun vastuualueiden kanssa. Yhteistarkastuksia (158) muiden viranomaisten kanssa tehtiin erityisesti rakennusalan hankkeessa. Vuonna 2015 yhteistyötä kehitettiin erityisesti myös logistiikkahankkeessa Tullin ja Rajavartiolaitoksen kanssa sekä palvelualan hankkeessa AVI:n alkoholitarkastajien kanssa.

² Länsi- ja Sisä-Suomi (277), Itä-Suomi (226), Lounais-Suomi (111) ja Pohjois-Suomi (128)

ALUEHALLINTOVIRASTO – TYÖSUOJELU, ULKOMAALAISET TYÖNTEKIJÄT

Riku Rajamäki, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Työsuojelun vastuualue

KESKEISET HAVAINNOT VALVONNASTA VUONNA 2015

Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueella suoritettiin ulkomaalaisvalvontaa vihjetietovalvontana sekä erinäisissä tiimeissä ja hankkeissa. Ulkomaalaisvalvontaa suoritettiin yhteensä 554 tarkastuksella. Vihjetietoihin perustuva valvonta kohdistui eri toimialoille, eniten vihjeitä tuli kuitenkin rakennusalalta, siivousalalta sekä ravintola-alalta.

Ulkomaalaisvalvontaa tehtiin vuonna 2015 myös yhteistarkastuksin Verohallinnon, poliisin, Eläketurvakeskuksen ja alkoholitarkastajien kanssa. Yhteistarkastukset ovat osoittautuneet tehokkaaksi keinoksi valvoa ongelmallisia työnantajia ja isoja valvontakohteita.

Ulkomaalaisvalvonnassa tehokkaana valvonnan menetelmänä on käytetty alihankintayritysten tarkastustuloksista tiedottamista sopimusosapuolille. Tällöin suomalaiset pääurakoitsijat ja toimeksiantajat saavat konkreettista tietoa alihankintaketjun toimijoiden laiminlyönneistä.

RAKENNUSALA

Vuonna 2015 rakennusyrityksiin tehtiin kaiken kaikkiaan 99 tarkastusta. Näillä tarkastuksilla valvottiin etenkin ulkomaisen työvoiman työsuhteen vähimmäisehtoja Suomessa. Lisäksi ulkomaalaistarkastajat tekivät 147 rakennustyömaatarkastusta, joilla valvottiin ulkomaisen työvoiman käyttöön liittyviä säännöksiä. Tämän lisäksi rakennusalan työturvallisuuteen keskittyvät tarkastajat ovat tehneet satoja rakennustyömaatarkastuksia, joissa on katsottu ulkomaisen työvoiman käyttöön liittyviä säännöksiä.

Rakennustyömaavalvonnan kohdistaminen on viime vuosina onnistunut hyvin. Kohteet on pyritty valikoimaan sellaisiksi, että niissä olisi runsaasti ulkomaalaista työvoimaa. Työmaatarkastuksilla kohdattujen ulkomaalaisten työntekijöiden määrä oli reilu 40 prosenttia.

Pakollisten henkilötunnusteiden käyttö on nykyään rakennustyömailla hyvällä tasolla. Esimerkiksi rakennustiimin ESAVI:n alueen tunnustekortti-indeksi oli 91,7 prosenttia vuonna 2015, eli vain noin alle joka kymmenennellä työmaatarkastuksella kohdatulla työntekijällä puuttui pakollinen henkilötunniste tai siinä oli puutteita. Sen sijaan puutteita esiintyi runsaasti vuonna 2014 voimaantulleeseen työmaan työntekijäluettelon ylläpitämisessä. Esimerkiksi syksyllä 2015 Helsingin poliisilaitoksen kanssa tehdyillä rakennustyömaille tehdyillä yhteistarkastuksilla havaittiin, että lähes 40 prosentilla työmaista oli puutteita luettelovelvoitteen kohdalla. Usein luettelovalvonnassa havaitut puutteet liittyvät siihen, ettei luettelossa ole tietoa Suomeen työntekijöitä lähettävän yrityksen Suomessa olevasta edustajasta ja hänen yhteystiedoistaan.

Rakennusalan yritystarkastuksilla suurin ongelma on edelleen työaikalain mukaisen työaikakirjanpidon puuttuminen. Tämä vaikuttaa siihen, että ulkomaisten työntekijöiden työaikoja ja maksetun palkan perusteita on hyvin vaikea selvittää.

Useimmissa tapauksissa rakennusalan ulkomaalaisten työntekijöiden palkkaus täyttää alan työehtosopimuksen alimman palkkaryhmän asettaman vähimmäistason, mutta palkka ei välttämättä vastaa alan yleistä palkkatasoa. Ulkomaalaisille työntekijöille ei myöskään usein korvata tehtyjä yli- ja sunnuntaityötunteja eikä vuosilomakorvauksia makseta lainkaan. Ongelmat keskittyvät etenkin pieniin ulkomaalaisomisteisiin rakennusalan yrityksiin ja Suomeen työntekijöitä lähettäviin yrityksiin.

LÄHETETYT TYÖNTEKIJÄT

Edustajan asettamista valvottiin jokaisella sellaisella tarkastuksella, jossa havaittiin käytetyn ulkomailta Suomeen lähetettyä työvoimaa. Lähettäviin yrityksiin kohdistettuja edustajatarkastuksia tehtiin 31. Näistä 13 liittyi rakennusalan hankkeeseen. Edustajatarkastuksilla kohdattiin kolme työnteko-oikeudeton ta työntekijää.

Suuri osa lähetetyistä työntekijöistä työskentelee rakennuksilla tai ulkomaisen vuokratyöfirman palveluksessa. Tarkastustulosten perusteella lähetettyjen työntekijöiden työsuhteen

ehdot eroavat huomattavasti samanlaista työtä tekevien suomalaisten ehtoista. Lähetettyjen työntekijöiden palkkaus on ollut työehtosopimuksen mukainen vain muutamassa yrityksessä. Lähetettyjen työntekijöiden palkkauksessa ei myöskään huomioida työehtosopimusten vaativuusryhmäluokittelua. Yleisimmiksi palkkaryhmiksi ovat käytännössä muodostuneet työehtosopimuksen alimmat ryhmät. Ulkomailta lähetetyille työntekijälle ei yleensä makseta päivärahaa eikä majoituskustannuksia ja vain osa matkakuluista korvataan.

Lisäksi tarkastuksilla on havaittu, että lähetettyjen työntekijöiden yli- ja sunnuntaityökorvausten maksamisessa on suuria puutteita. Työaikakirjanpito ja vuosilomakirjanpito ovat poikkeuksetta puutteellisia. Ulkomaiset yritykset ilmoittavat usein tarkastuksella, että yrityksessä on käytössä työajantasaottumisjärjestelmä. Mitään dokumenttia kyseisestä järjestelmästä ei kuitenkaan pystytä esittämään, eikä sen käytöstä ole myöskään merkintää työaikakirjanpidossa.

RAVINTOLA-ALA

Vuonna 2015 tehtiin ravintola-alalle 231 vihjetietoihin ja tarkastuspyyntöihin perustuvaa tarkastusta. Tarkastuksia tehtiin yli sata enemmän kuin vuonna 2014. Lisäksi ravintola-alan ulkomaalaistarkastuksia tehtiin 86 majoitus- ja ravitsemusalan tiimin hankkeessa.

Valvontakenttä ja tarkastushavainnot olivat samoja molemmissa em. hankkeissa; etniset ravintolat sekä pizza- ja kebab-paikat. Valvontaa tehtiin myös anniskeluravintoloihin, joissa oli ulkomaista työvoimaa. Havaitut puutteet olivat samanlaisia kuin edellisinä vuosina: palkkauksessa on hyvin usein jätetty huomioimatta erilaiset lisät ja korvaukset, eikä peruspalkka muutenkaan vastaa matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palveluita koskevan työehtosopimuksen vähimmäistasoa. Majoitus- ja ravitsemusalan tiimin hankkeessa palkkaus oli yleissitovan työehtosopimuksen mukainen ainoastaan noin 40 prosentissa valvontakohteista. Joukossa oli mukana myös kohteita, jonne oli tehty seurantatarkastus, eli työnantajaa oli ohjeistettu palkkauksen suhteen jo aikaisemmin.

Ravintoloista puuttuvat myös usein ajantasaiset työvuoroluettelot. Työvuoroluettelo puuttui tai siinä oli puutteita 73 prosentissa valvontakohteita. Tosin on huomattava, että mukaan on laskettu myös seurantatarkastukset. Ensimmäisillä yllätystarkastuksilla puutteita havaitaan vielä enemmän. Työvuoroluetteloiden puuttuminen mahdollistaa pimeän työvoiman käytön sekä vaikeuttaa palkkauksen oikeellisuuden valvontaa. Erityisesti pizza- ja kebabpaikoissa on yleistä, että osa-aikaisille työntekijöille maksetaan työehtosopimuksen vastaisesti könttäsomma kuukausipalkkaa, eikä työaikakirjanpitoa pidetä lainkaan.

Ravintola-alalla suurin osa ulkomaalaisista työntekijöistä on edelleen kolmannen maan kansalaisia. Turvapaikanhakijoita alalla on jonkin verran, mutta syksyllä alkanut turvapaikanhakijoiden määrän suuri kasvu ei vielä näkynyt vuoden 2015 tarkastuksilla. Eri viranomaisten lukuisista tarkastuksista huolimatta ainoastaan neljäsosassa tarkastetuista ravintoloista oli saatavilla ulkomaalaislain edellyttämät tiedot ulkomaalaisten työntekijöiden työnteko-oikeuden perusteista.

Ilman työnteko-oikeutta tai muuten lupaehtojen vastaisesti työskenteleviä ulkomaalaisia työntekijöitä löytyi vuonna 2015 ravintola-alalta noin kymmenellä tarkastuksella. Yleisin puute oli työskentely väärällä ammattialalla, erityisesti niin, että kokkin luvalla tehtiinkin tarjoilijan töitä. Uutena ilmiönä ravintola-alalla oli luvaton työnteko toisen EU-maan oleskeluluvalla.

Valvontahavainnot kertovat paitsi siitä, että tarkastukset ovat kohdistuneet osuvasti juuri niihin paikkoihin, joissa ongelmia esiintyy, mutta myös valvonnan ja viranomaisyhteistyön tarpeellisuudesta nimenomaan tässä valvontakentässä.

KIINTEISTÖPALVELUALA (SIIVOUS)

Kiinteistöpalvelualan työpaikoilla esiintyy paljon puutteita työsuhteen vähimmäisehtojen ja ulkomaalaisen työvoiman käyttöön liittyvien velvollisuuksien noudattamisessa. Ongelmat keskittyvät pääsääntöisesti pieniin ja järjestäytymättömiin siivouspalveluita tuottaviin yrityksiin. Kiinteistöpalvelualalle

tehtiin vuonna 2015 yhteensä 131 tarkastusta. Luku pitää sisällään sekä ulkomaalaisvalvontatiimin vihjetietovalvontahankkeessa (UIti-vtv 30 kpl) että kiinteistöhuoltotiimin UItsi-siivoushankkeessa (UItsi 101 kpl) tehdyt tarkastukset. Vuoden 2014 verrattuna alalle tehtiin 37 tarkastusta enemmän. Vuoden 2015 tilastot perustuvat kiinteistöhuoltotiimin UItsi-hankkeen valvontalukuihin.

Heikoimmin asiat on hoidettu työaikakirjanpidon osalta. Suurimmat puutteet työaikakirjanpidon pitämiseen liittyvät ylitöiden ja sunnuntaityötuntien erittelyyn. Kokonaisuudessaan työsuhteen vähimmäisehdot on hoidettu alle joka toisessa kohteessa lain edellyttämällä tasolla.

Vuonna 2015 kiinteistöpalvelualan tarkastuksissa tuli edellisen vuoden tapaan ilmi selkeitä alipalkkaustapauksia, eli tilanteita, joissa maksettiin yleissitovan työehtosopimuksen vähimmäistason alittavaa peruspalkkaa. Mukana oli myös tapauksia, joissa maksettiin harjoittelijan palkkaa koko työsuhteen ajalta.

Ulkomaisen työvoiman käyttöön liittyvät työnteko-oikeuden varmistaminen (95 %) sekä tietojen säilyttäminen (50 %) ovat pysyneet melko lailla samalla tasolla. Näyttää siltä, että alalla käytetään edelleen melko vähän ulkomaisia alihankintayrityksiä sopimuskumppaneina.

KULJETUSALA

Vuonna 2015 tulleet kuljetusalan vihjeet valvottiin pääosin kuljetustiimin valtakunnallisessa Harmaan talouden torjunta kuljetusalalla (KUHA) -hankkeessa sekä etenkin pääkaupunkiseudulla myös UIti-vtv -hankkeessa. Tarkastuksia KUHA-hankkeessa tehtiin 192 ja UIti-vtv -hankkeessa 13.

Suurimmat ongelmat kuljetusalan yrityksissä olivat työaikalain sekä ajo- ja lepoaikojen noudattamisessa. Työaikalain noudattaminen oli kunnossa vain 54 prosentilla tarkastetuista kohteista. Työaikakirjanpito oli vastaavasti kunnossa työaikalain mukaisesti vain 63 prosentilla tarkastetuista yrityksistä. Työaikakirjanpito saattoi olla kunnossa Suomessa ajetun työajan

osalta, mutta oli usein puutteellinen ulkomailla ajetun työajan osalta. Ajo- ja lepoaikojen noudattamisessa sekä ajopiirtureiden käytössä havaittiin runsaasti rikkomuksia myös ulkomaalaisten kuljettajien osalta. Ajo- ja lepoaikojen noudattaminen oli kunnossa vain 40 prosentilla tarkastetuista yrityksistä ja vastaavasti ajopiirturin käytössä havaittiin rikkomuksia 54 prosentilla tarkastetuista yrityksistä. Ajo- ja lepoaikarikkomuksista tehtiin neljä esitutkintailmoitusta poliisille.

Ulkomaalaisen työvoiman käyttöön liittyvien säännösten noudattamisessa esiintyi ongelmia 15 prosentilla tarkastetuista yrityksistä, joissa suurimmat yksittäiset puutteet liittyivät työnteko-oikeuden tietojen säilyttämiseen sekä lähetettyihin työntekijöihin liittyviin säännöksiin. Ulkomaisen työvoiman käyttöön liittyvien säännösten keskimääräistä parempi noudattaminen kuljetusalalla selittyy kuljettajakorttien ja työluupa-asioiden selkeillä prosesseilla sekä kansainvälisen rajat ylittävän liikenteen jatkuvalla valvonnalla rajoilla.

Työsuhteen vähimmäisehdot sen sijaan olivat kunnossa 89 prosentilla tarkastetuista kuljetusalan yrityksistä (77 % v. 2014). Tarkastushavaintojen perusteella ongelmat keskittyivät Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa toimiviin yrityksiin, joissa käytetään ulkomaalaista vuokra- tai lähetettyä työvoimaa. Ulkomaalaisille kuljettajille maksetaan usein työehtosopimuksen mukaista läpityöntekijäpalkkaa, mutta ilman haitallisia tms. korvauksia.

Venäläisistä yrityksistä lähetettyjen ulkomaalaisten kuljettajien tapaturmavakuuttaminen laiminlyödään tarkastushavaintojen mukaan usein Suomessa työskentelyn ajalta.

TYÖTTÖMYYSVAKUUTUS-
RAHASTO – TYÖTTÖMYYS-
VAKUUTUSMAKSUJEN VALVONTA

TYÖTTÖMYYSVAKUUTUSRAHASTO – TYÖTTÖMYYSVAKUUTUSMAKSUJEN VALVONTA

Matti Romakkaniemi ja Jenna Lempiäinen, Työttömyysvakuutusrahasto

Työttömyysvakuutusrahaston tehtävänä on valvoa, että työnantajat täyttävät työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvät velvollisuutensa. Työttömyysvakuutusmaksujen valvonta kohdistuu kaikkiin työnantajiin ja se perustuu pääosin työttömyysvakuutustietojen ja Verohallinnolta saatujen palkkatietojen vertailuun. Lisäksi työnantaja otetaan valvontaan viranomaisyhteistyön kautta saatujen tietojen perusteella.

Aikaisempina vuosina Työttömyysvakuutusrahasto valvoi työttömyysvakuutusmaksuja yhdessä tapaturmavakuutuslaitosten ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton kanssa, koska tapaturmavakuutuslaitokset perivät työttömyysvakuutusmaksut vuoteen 2012 asti. Vuodesta 2013 alkaen Työttömyysvakuutusrahasto on perinyt työttömyysvakuutusmaksut suoraan työnantajilta.

Vuoden 2012 ja sitä aikaisempien vuosien valvonta saatiin päätökseen yhteistyössä tapaturmavakuutuslaitosten kanssa vuoden 2015 alussa. Työttömyysvakuutusrahaston vuonna 2013 ja sen jälkeen perimien työttömyysvakuutusmaksujen valvonta aloitettiin 16.11.2015, kun Työttömyysvakuutusrahaston perimien maksujen valvontaan tarkoitettu tietojärjestelmä saatiin tuotantoon.

Työnantaja otetaan varsinaiseen manuaaliseen valvontaan sen jälkeen kun asiassa on tehty koneellinen palkkatietojen vertailu. Käsittelijä tekee manuaalista vertailua työnantajan Työttömyysvakuutusrahastolle ilmoitettujen palkkasummien ja Verohallinnolta saatujen tietojen perusteella. Suurin osa valvonnassa todetuista maksuvelvollisuuden puutteista johtuu työnantajan inhimillisestä virheestä. Yksi yleinen virhe on se, että yrittäjä on ilmoittanut oman palkkansa Verohallintoon virheellisesti työntekijän palkkana tai yrittäjän palkka on ilmoitettu osaomistajan palkkana.

VIRANOMAISYHTEISTYÖ VALVONNASSA

Työttömyysvakuutusrahaston valvontayksikkö tekee yhteistyötä valvontaan liittyen muun muassa Eläketurvakeskuksen ja Tapaturmavakuutuskeskuksen kanssa. Työttömyysvakuutusrahasto on syksyllä 2015 liittynyt Harmaan talouden selvitysyksikön VTPR-rajapinta yhteistyöhön, joka mahdollistaa entistä tehokkaamman ja yksilöidymmän tiedonsaannin valvontaan otetuista tapauksista.

TYÖTTÖMYYSVAKUUTUSMAKSUVALVONTA VUONNA 2015

Vuoden 2015 lopulla oman valvonnan käynnistyessä on valvottu vuoden 2013 ja 2014 vakuutustietoja. Valvontaan otettiin 440 työnantajaa, joista varsinainen valvonta on tehty 196 tapauksessa. Valvontaan otetuista tapauksista on saatu päätökseen 164 työnantajaa ja kesken on vielä 32. Taloudellista seuraamusta määrättiin 94 tapauksessa. Puuttuvaa työttömyysvakuutusmaksua on käsiteltyvuoden 2015 aikana määrätty 642 000 euroa ja palautettavaa maksua noin 31 000 euroa.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Yhteensä
Valvotut työnantajat, lkm	955	883	632	481	383	196	4 149
Taloudellinen seuraus varmistettu	607	550	400	322	266	94	2 617
Valvonta kesken	0	0	0	5	6	32	43
Määrätyt lisämaksut, €	6 409 103	3 815 542	1 836 327	3 199 750	3 196 158	642 000	24 599 149
Määrätyt palautukset, €	-279 072	-467 346	-364 270	-246 076	-901 971	-31 000	-2 389 832
Valvonnan nettovaikutus, €	6 130 031	3 348 196	1 472 057	2 953 673	2 294 186	611 002	22 209 317

ELÄKETURVAKESKUS – TYÖELÄKEVAKUUTTAMISEN VALVONTA

Tiia Lahti, Eläketurvakeskus

Eläketurvakeskuksen yhtenä lakisääteisenä tehtävänä on valvoa työnantajien ja yrittäjien työeläkelakien mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden noudattamista. Valvonnan tavoitteena on turvata työntekijöille ja yrittäjille kuuluva eläketurva sekä edesauttaa sitä, että eläkevakuutusyhtiöt voivat periä eläkevakuutusmaksut oikean suuruisina.

ETK valvoo työeläkevakuuttamisvelvollisuuden oikeellisuutta sekä laajojen verotus- ja vakuutustietoihin perustuvien massa-vertailujen perusteella että erilaisten ulkoisten valvontaimpulsien, kuten viranomaisyhteistyön avulla. Valvontatapauksia tulee selvitetäviksi myös esimerkiksi työeläkeyhtiöiden selvityspyynnöistä sekä työntekijöille lähetettävien työeläkeotteiden myötä.

MASSAVALVONNAT

ETK valvoo työnantaja massavalvonnoin, jossa Verohallinnon työnantajatietoja verrataan työeläkevakuuttamisen tietoihin. Lähtöjoukkona ovat vuosittain yhteensä noin 160 000 työnantajan tiedot.

Ajantasaisessa massavalvonnessa verrataan työnantajien kausiveroilmoituksiin perustuvia palkkatietoja työnantajien työeläkeyhtiöille ilmoittamiin ansioihin. Kyseessä on lähes reaaliaikainen valvontamuoto. Sovelluksella tehtävää valvontaa voidaan kohdentaa esimerkiksi työvoimavaltaisille riskitoimialoille.

Jälkikäteisessä massavalvonnessa verrataan työnantajien vuosi-ilmoituksessa Verohallinnolle ilmoittamia palkkatietoja työeläkeyhtiöille ilmoitettuihin ansiotietoihin. Valvontamuoto kattaa laajasti yksityisen sektorin työnantajat toimialasta riippumatta.

Massavalvonnoilla vakuuttamisen virheellisydet saadaan varsin kattavasti korjattua ja työntekijöiden eläketurva kuntoon niiltä osin, kun palkka on verotuksen piirissä.

VALVONTA JA VIRANOMAISYHTEISTYÖ

Yhteistyö viranomaisten kanssa on ollut tiivistä. Yhteistyön kautta on saatu eri viranomaisilta valvontatietoa, jota on hyödynnetty ETK:n valvonnessa. ETK esimerkiksi tilasi 2 182 kpl Harmaan talouden selvitysyksikön tuottamia veloitteidenhoitoselvityksiä tukemaan ETK:n valvontaa. Myös selvitysyksikön tekemiä selvityksiä on hyödynnetty valvonnan kohdentamisessa. Vuoden 2015 aikana ETK toimitti lisäksi yksikölle tietoja valvonnessa olleista työnantajista Työeläkevakuutusmaksuvelat-selvitystä varten.

Aluehallintoviraston (AVI) työsuojeluviranomaisten ja Verohallinnon kanssa ETK on valvonut rakennustyömaita valtakunnallisilla yhteistarkastusviikoilla. Näiden viikkojen aikana ETK:n tarkastajat kävivät 40 työmaalla ja haastattelivat noin 450 työntekijää.

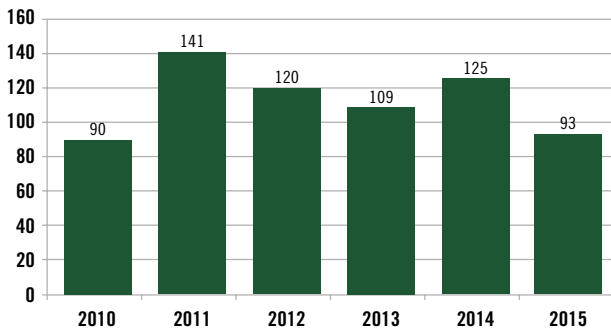
Huomattavia eläkevakuuttamisen puutteita ei näiden tarkastusten yhteydessä löytynyt. Yhteistarkastusten yhtenä tavoitteena ETK:lle on ollut työeläkevakuuttamisen tunnettavuuden ja valvonnan näkyvyyden lisääminen. Useamman viranomaisen yhteistarkastukset lisäävät myös valvonnan vaikuttavuutta.

Työeläkevakuutusmaksupetostapausten selvittelyssä ETK tekee yhteistyötä poliisin ja eläkeyhtiöiden kanssa. Impulssi rikostutkintaan on usein verotarkastus, jossa on todettu pimeää palkkaa. Työeläkevakuutusmaksupetostapauksia selvitettiin ETK:ssa vuoden 2015 aikana noin 50 kappaletta, mikä on hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Työeläkevakuutusmaksupetoksen tunnettavuutta on pyritty edistämään muun muassa poliisille suunnatuin koulutuksin.

VALVONNAN TULOKSIA

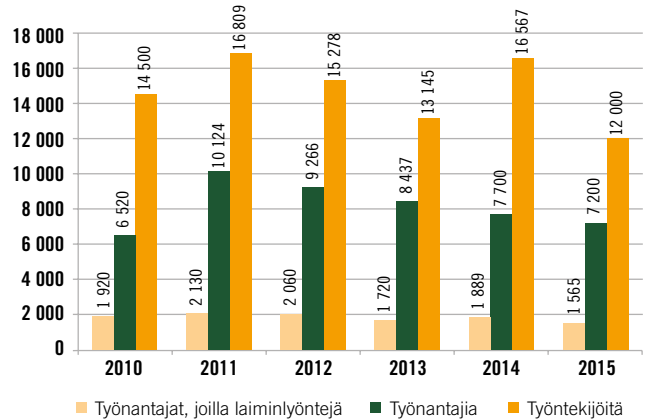
Työeläkevakuuttamisen valvonnassa selvitettyjen työnantajien, puutteellisesti vakuutettujen työntekijöiden sekä vakuuttamattomien palkkojen määrät näyttävät viime vuosina vakiintuneen suunnilleen samalle tasolle, joskin puutteellisen vakuuttamisen määrät laskivat hieman vuonna 2015. Laskua selittää eniten valvonnan ajantasaistuminen sekä työnantajien ohjeistaminen valvonnan yhteydenottojen yhteydessä. Eläketurvakeskuksen työnantajavalvonnan kautta tuli vuonna 2015 ilmi noin 93 miljoonaa euroa eläkevakuuttamattomia palkkoja.

VAKUUTUKSISTA PUUTTUNEET PALKAT MILJ. €

Vuonna 2015 valvonnassa selvitettiin tarkemmin noin 7 200 työnantajan eläkevakuuttamisen oikeellisuus. Eläkevakuuttamisen puutteet kohdistuivat noin 1 570 työnantajaan ja koskivat noin 12 000 työntekijää.

SELVITETYT TYÖNANTAJAT JA VAKUUTUKSISTA PUUTTUNEET TYÖNTEKIJÄT

Kokonaan uusia työeläkevakuutuksia järjestettiin 407 työnantajalle joko ETK:n kehotuksesta tai ns. pakkovakuutuksella. Muiden osalta kyse oli olemassa olevaan eläkevakuutukseen ilmoitettujen palkkatietojen puutteiden korjaamisesta.

VALVIRA – ALKOHOLIJUOMIEN ANNISKELUN JA VÄHITTÄISMYYNNIN VALVONTA

Aleksi Halme, Valvira

Aluehallintovirastot valvovat alkoholijuomien anniskelu- ja vähittäismyyntitoimintaa. Valvira ohjaa toimintaa valtakunnallisesti. Aluehallintovirastojen tekemä valvontatyö voidaan jakaa ennakkovalvontaan ja jälkikäteisvalvontaan. Ennakkovalvonta suoritetaan toimijan hakiessa lupaa ja jälkikäteisvalvonta kohdistetaan jo alalla toimiviin luvanhaltijoihin. Käytännön työkaluja valvonnassa ovat luvanhaltijoiden verovelkatiedot, luvanhaltijoiden toimittamat ilmoitustiedot, kateraportit ja Harmaan talouden selvitysyksiköltä pyydettävät velvoitteidenhoitoselvitykset.

VALVONTAKOHEET ANNISKELUSSA JA VÄHITTÄISMYYNNISSÄ

Vuoden 2015 lopussa anniskelun ja vähittäismyyntin tarkastuskohteita oli yhteensä 13 937 (anniskelu 8 220 ja vähittäismyynti 5 717). Edellisvuoteen verrattuna valvontakohteiden määrä laski hieman, mikä on pidemmän aikavälin trendin mukaista. Vuoden aikana tarkastuksia suoritettiin koko maassa 4 775 (anniskelu 3 777 ja vähittäismyynti 998) kappaletta (34 %). Valvontatarkastuksia tehtiin hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna.

ANNISKELU

Aluehallintovirastot peruuttivat vuonna 2015 alkoholijuomien anniskelulupia pysyvästi 35 ja määräajaksi 66. Lisäksi kahden anniskelupaikan lupa alkoholijuomien anniskeluajan jatkamiseen peruutettiin määräajaksi ja yhden pysyvästi. Varoituksia, huomautuksia ja ohjaavia kirjeitä aluehallintovirastot antoivat anniskeluluvanhaltijoille yhteensä 494 kappaletta.

Pysyvät anniskeluluvan peruutukset ovat pääsääntöisesti seurausta luotettavuuden ja taloudellisten edellytysten menettämisestä. Tämä tarkoittaa huomattavia tai jatkuvia verojen ja muiden julkisoikeudellisten maksujen laiminlyöntejä sekä verotarkastuksella havaittuja ja vakavia luotettavuuteen ja taloudellisiin edellytyksiin vaikuttavia epäkohtia, kuten tulonsalausta. Määräaikaisten peruutusten ja lievempien seuraamusten syiden kirjo on monipuolisempi ja niissä painottuvat alkoholipoliittiset syyt, kuten alkoholijuomien anniskelu alaikäisille tai selvästi päihtyneille.

VÄHITTÄISMYyntI

Aluehallintovirastot peruuttivat vuonna 2015 kaksi alkoholijuomien vähittäismyyntilupaa määräajaksi ja yhden pysyvästi. Varoituksia, huomautuksia ja ohjaavia kirjeitä aluehallintovirastot antoivat vähittäismyyntiluvan haltijoille 28 kappaletta. Samoin kuin anniskelussa, pysyvät vähittäismyyntiluvan peruutukset ovat pääsääntöisesti seurausta luotettavuuden ja taloudellisten edellytysten menettämisestä, kun taas määräaikaisten peruutusten ja lievempien seuraamusten syissä painottuvat alkoholipoliittiset syyt.

LUPIEN PERUUTUKSET VUOSINA 2008–2015

Vuosi	Anniskelulupaperuutukset		Vähittäismyyntilupaperuutukset	
	määräajaksi	pysyvästi	määräajaksi	pysyvästi
2008	95	55	18	9
2009	72	83	11	27
2010	82	51	12	14
2011	69	45	9	21
2012	61	25	4	2
2013	63	29	6	9
2014	42	16	2	0
2015	66	35	2	1

ALKOHOLIHALLINNON VALTAKUNNALLINEN VALVONTAOHJELMA

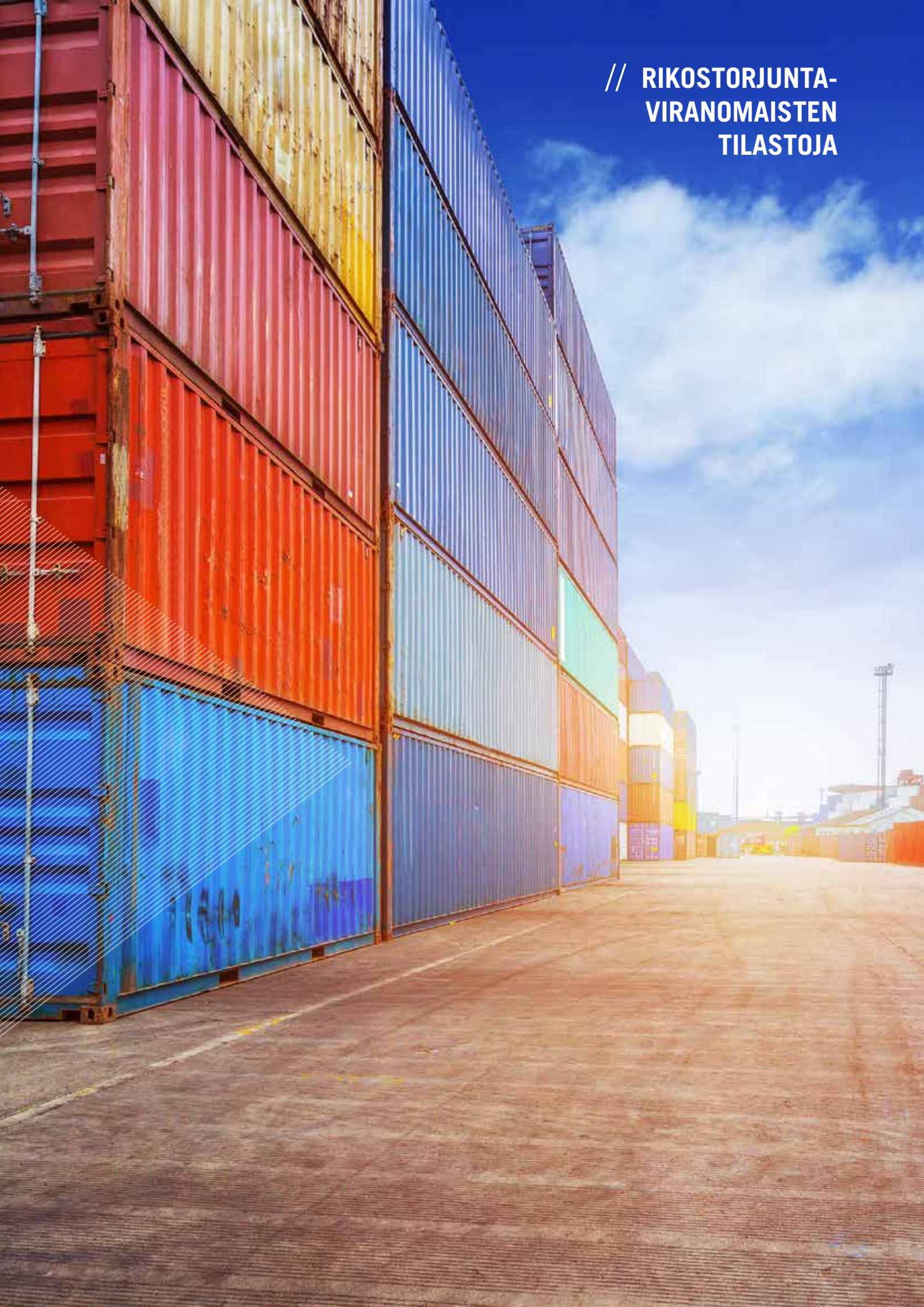
Valvira laatii yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa alkoholihallinnon valtakunnallisen valvontaohjelman. Valvontaohjelmassa määritellään valtioneuvoston ja sosiaali- ja terveysministeriön alkoholihallinnolle asettamien tavoitteiden edellyttämät lupaviranomaisten toimenpiteet sekä menettelytavat, joilla valvontatarpeiden perusteella viranomaisvalvontaa kohdennetaan riskikohteisiin. Valvontaohjelma tarkistetaan vuosittain ja siihen kirjataan lupaviranomaiskohtaisten toimintojen ja alkoholihallinnon kokonaisvaikuttavuuden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot. Vuonna 2015 valvontaohjelma keskittyi tilapäisiin tapahtumiin liittyvän lupa- ja valvontatyön kehittämiseen.

TALOUDELLISEN LUOTETTAVUUDEN VALVONTA

Valvira seuraa aluehallintovirastojen toimeenpaneman taloudellisten edellytysten valvonnan vaikuttavuutta. Luvanhaltijoiden ja luvanhakijoiden taloudellisten edellytysten valvonnan tarkoituksena on varhaisen puuttumisen kautta ennaltaehkäistä luvanhaltijoiden ylivelkaantumisen ja vähentää sellaisten toimijoiden määrää, joilla ei ole taloudellisia edellytyksiä ja luotettavuutta jatkaa toimintaa. Luvanhaltijat maksoivat vuonna 2015 verovelkoja noin 2 014 000 euroa aluehallintovirastojen pyydettyä selvitystä veloista osana luotettavuuden arviointia.

Valvira ja aluehallintovirastot osallistuvat vuonna 2015 alkaneeseen Verohallinnon ravintolaprojektiin, jonka yhteydessä Verohallinto tekee verotarkastuksen satoihin anniskeluyrityksiin. Verotarkastusten yhtenä tärkeänä tietolähteenä on alkoholielinkeinorekisteristä saatavat ravintoloiden ostotiedot. Verohallinto toimittaa aluehallintovirastoille luvanhaltijoihin tehdystä verotarkastuksesta kertomukset, joiden perusteella aluehallintovirastot arvioivat luvanhaltijoiden luotettavuutta. Vakavat verotarkastuksessa havaitut puutteet ovat horjuttaneet luotettavuutta siinä määrin, että vuonna 2015 anniskelulupa on peruutettu 16 tapauksessa pysyvästi ja 35 tapauksessa määräajaksi. Lievempien verotarkastuksella havaittujen puutteiden johdosta on annettu huomautuksia ja varoituksia.

// RIKOSTORJUNTA-
VIRANOMAISTEN
TILASTOJA

// RIKOSTORJUNTAVIRANOMAISTEN TILASTOJA

POLIISI

Lähde: PolStat

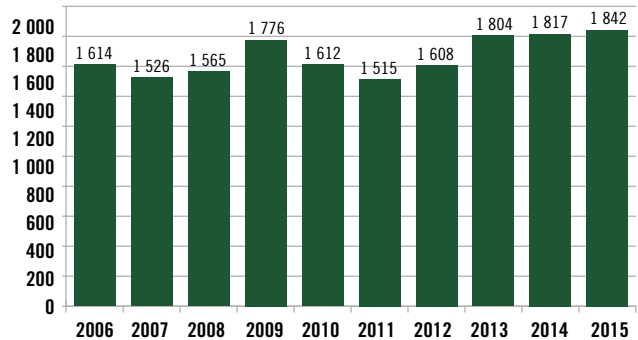
YLEISTÄ

Poliisin tietoon tulleen harmaaseen talouteen liittyvän talousrikollisuuden määrä riippuu hyvin paljon myös valvontaviranomaisten aktiivisuudesta. Lukumääräisesti eniten ilmoituksia tekee Verohallinto, mutta myös muiden valvontaviranomaisten toiminnassa paljastuu harmaaseen talouteen liittyvää rikollisuutta.

Vuonna 2015 poliisi kirjasi talousrikoksista 1 842 uutta ilmoitusta. Uusien ilmoitusten määrä on talousrikosten tilastoinnin historiassa ennätysellinen. Lisäystä edelliseen vuoteen oli 25 juttua.

Poliisin tutkintayksiköissä päätettiin vuonna 2015 yhteensä 1 958 talousrikosasiaa, mikä on hieman vähemmän kuin vuonna 2014. Päätettyjen juttujen määrään vuonna 2015, kuten yleensäkin poliisin talousrikostutkinnan tuloksiin, vaikutti varsin merkittävästi turvapaikanhakijoiden suuri määrä, minkä selvittelyyn osallistui myös suuri joukko talousrikostutkinnan henkilöstöä. Avoimien juttujen määrä pysyi edellisten vuosien tasolla.

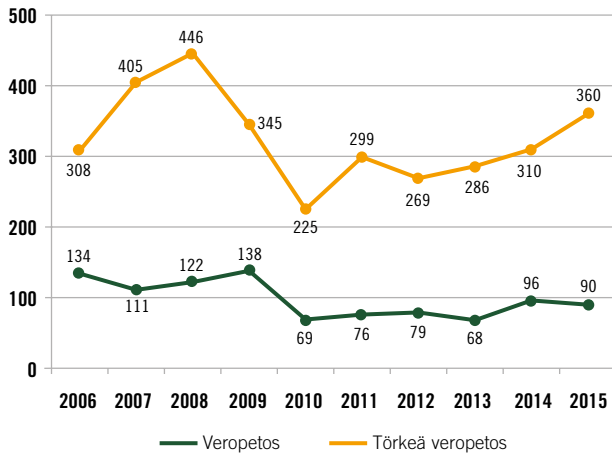
POLIISILLE ILMOITETUT TALOUSRIKOSJUTUT

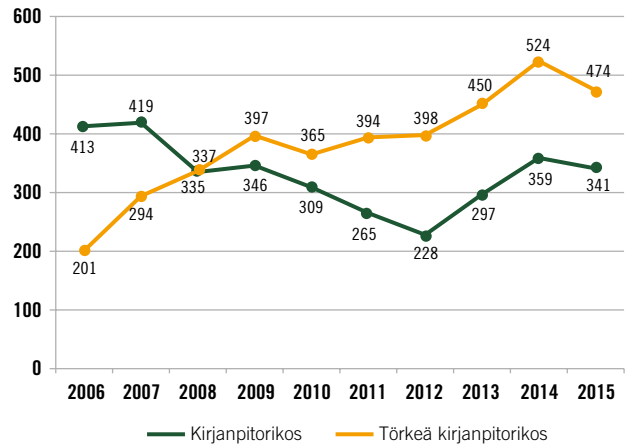
Poliisin kirjaamiin uusiin talousrikosilmoituksiin liittyi vuonna 2015 yhteensä 3 680 rikosnimikettä. Tämä tarkoittaa keskimääriin kahta rikosnimikettä yhtä rikosilmoitusta kohden.

Poliisin kirjaamiin talousrikosjuttuihin liittyvien törkeiden veropetosten määrä vuonna 2015 oli 360, jossa on 50 kappaletta lisäystä vuoteen 2014 verrattuna. Tavallisten veropetosten ja verorikkomusten määrät olivat edellisten vuosien tasolla.

VEROPETOS JA TÖRKEÄ VEROPETOS

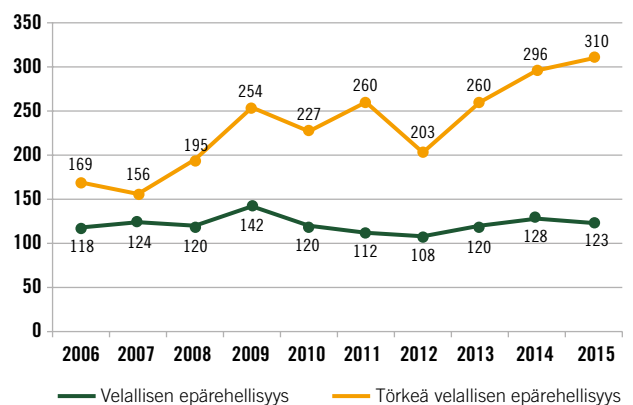
KIRJANPITORIKOS JA TÖRKEÄ KIRJANPITORIKOS

Kirjanpitorikos on poliisin tietoon tulleista talousrikosnimikkeistä yleisin. Törkeän tekemuodon säättämisen jälkeen sen suhteellinen osuus kirjanpitorikoksissa on kasvanut tasaisesti. Vuoden 2008 jälkeen poliisin tietoon on tullut enemmän törkeitä kirjanpitorikoksia kuin perusmuotoisia kirjanpitorikoksia. Kirjatuissa törkeissä kirjanpitorikoksissa ja kirjanpitorikoksissa tapahtui vuonna 2015 pientä laskua vuoteen 2014 verrattuna.

Velallisen epärehellisyys -rikosten määrät nousivat edelleen. Törkeitä velallisen epärehellisyksiä tuli vuonna 2015 poliisin tietoon 310 ja perusmuotoisia 123.

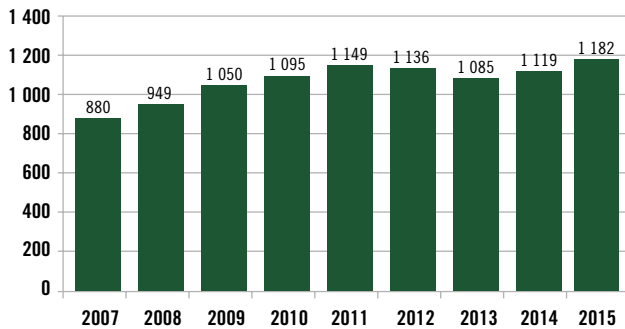
VELALLISEN EPÄREHELLISYYS JA TÖRKEÄ VELALLISEN EPÄREHELLISYYS

LIIKETOIMINTAKIELTO

Liiketoimintakieltoon määrättyjen henkilöiden määrä on kasvanut koko 2000-luvun aina vuoteen 2011 asti. Pienen notkahduksen jälkeen vuonna 2015 liiketoimintakieltoon määrättyjä oli enemmän kuin koskaan, 1 182 henkilöä. Vuonna 2015 uusia liiketoimintakieltoja määrättiin 384 henkilölle ja vanhoja päättyi 295.

LIIKETOIMINTAKIELTOON MÄÄRÄTYT HENKILÖT

MUUSTA HARMAASEEN TALOUTEEN KYTKEYTYVÄSTÄ RIKOLLISUUDESTA

Vaikka harmaan talouden torjunnassa näkyvimmän osan rikoksista saavat verorikokset ja niihin kiinteästi kytkeytyvä kirjanpitorikos sekä velallisen rikokset, liittyy harmaan talouden toimintaan laaja skaala muitakin rikoksia tai rikkomuksia.

Harmaan talouden toiminnassa laiminlyödään usein esimerkiksi työeläkkeisiin liittyviä maksuja sekä ympäristönsuojeluun ja jätehuoltoon liittyviä määräyksiä ja velvoitteita.

Korruptio ja muu epäasiallinen vaikuttaminen liittyvät myös kiinteästi harmaaseen talouteen. Rekisterimerkintärikokset ja väärennykset ovat omiaan peittämään todellisen toiminnan luonnetta. Vääriin asiapapereihin törmätään tyyppillisesti Tulin valvonnassa.

TULLI

Heidi Björk, analyysiyksikön päällikkö, Valvontaosasto/Analyysi ja tiedustelu toimintayksikkö, Ulla Sinkkilä, valvontajohtaja, Valvontaosasto/yritystarkastus ja Noora Kallio, lakimies, ulkomaankauppa- ja verotusosasto/perintä

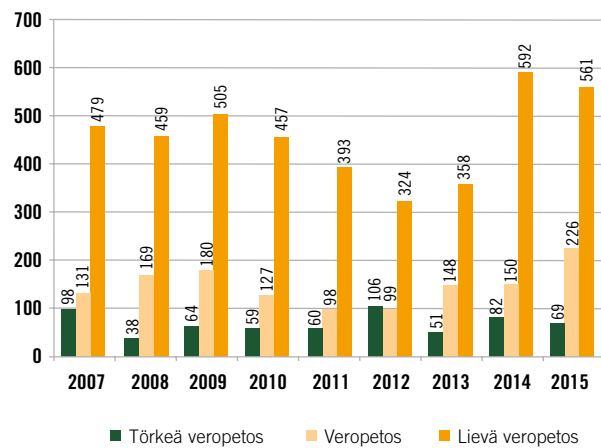
TULLIN TIETOOIN TULLUT TALOUSRIKOLLISUUS

Tulli tutkii talousrikoksina tapaukset, joissa on kysymys Tullin valvonnan ja veronkannon alaan liittyvän lainsäädännön rikkomisesta. Talousrikoksella tarkoitetaan laillisen liiketoiminnan yhteydessä tehtyä taloudellisen edun tavoitteluun tähtäävää rikosta. Tullin tutkimissa tapauksissa päärikoksena on yleensä veropetos tai törkeä veropetos. Lisäksi Tulli tutkii talousrikoksina muun muassa väärennys-, tulliselvitys-, ympäristö- ja kirjanpitorikoksia. Tullissa talousrikoksiksi on luettu myös valmisteverollisten tuotteiden salakuljetustyyppinen rikollisuus (lähinnä alkoholi ja savukkeet), vaikka sitä ei toteutettaisikaan selkeästi liiketoimintamuotoja hyväksikäyttäen, mutta toiminta on kuitenkin verrattavissa liike- ja ammattitoimintaan.

Tullin talousrikostorjunnan haasteellisuutta ovat lisänneet talousrikollisuuteen liittyvät uudet ilmiöt kuten sähköiseen kaupankäyntiin sekä sisäkaupan liikenteeseen liittyvä talousrikollisuus. Internetiä hyödynnetään enenevässä määrin korkeasti verotettujen tuotteiden markkinointiin ja kauppaamiseen kuluttajille ja samalla kierretään kyseisten tuotteiden verosäännöksiä. Vuonna 2015 on edelleen havaittu logistiikka-alan vienti- ja passitusmenettelyjen yhteydessä tapahtuvaa rikollista toimintaa. Tullin tutkinnassa olevat tapaukset ovat liittyneet muun muassa vientiselvittämättä jätettyihin tavaroihin tai virheellisesti ilmoitettuihin tavarankuvauksiin ja tullinmikkeisiin.

Vuonna 2015 Tullin tietoon tuli yhteensä 856 veropetosta (kaikki tekemuodot), kun vuonna 2014 määrä oli 824. Törkeitä veropetoksia paljastui yhteensä 69 kappaletta. Vastaava luku oli edellisenä vuonna 82. Vuonna 2015 Tullin tutkimat talousrikoksiksi luokitellut törkeät veropetosjutut ovat olleet pääasiassa savukkeiden, alkoholin ja nuuskan laitonta maahantuontia, ajoneuvo-, valmiste- ja arvonlisäveroihin sekä polkumyynitulleihin ja tullivarastointiin liittyviä tapauksia.

TULLIN VEROPETOKSET

TULLIVALVONTA

Tuoteväärennökset

Tulli valvoo tuoteväärennöksien maahantuontia ja pyrkii estämään niiden pääsyn markkinoille. Valvonta tapahtuu mm. tavariin kohdistuvien fyysisten tarkastusten yhteydessä.

TUOTEVÄÄRENNÖSTEN VALVONTA TULLISSA

	2012	2013	2014	2015
Väärennettyjä laittomasti valmistettuja tuotteita, kpl	279 603	193 636	90 336	92 836
Tuonnin osuus, kpl	129 166	38 309	84 605	89 792
Laskennallinen arvo, euroa	6 426 147	5 292 792	2 048 436	525 724
Ilmoituksia tavaramerkin haltijalle, kpl	179	126	86	91

Tullin pysäyttämien tuoteväärennöksien laskennallinen arvo ja kappalemäärät ovat olleet laskussa viime vuosina. Määrällisesti suuret pysäytykset ovat vähentyneet selvästi ja pysäytykset painottuvat nykyään posti- ja pikarahtiliikenteeseen. Vastaavasti immateriaalirikosten määrä on selvästi laskenut vuodesta 2011. Vuonna 2015 tutkittiin kolme tekijänoikeusrikkomusta ja viisi teollisoikeusrikkomusta. Tähän kehitykseen on vaikuttanut mm. Internet-kaupan kasvu, minkä seurauksena lähetyskoot ovat pieniä. Vastaava trendi on havaittu myös muissa EU-maissa.

Verotarkastus

Tullin tarkastusalueita ovat tullimenettelyt, valmisteverotus, autoverotus, väylämaksut, EU:n maksamat maatalous- ja sisämarkkinatuet sekä Ahvenanmaan veroraja. Tarkastustoiminnan tehtävänä on varmistaa tulli- ja verotusasioinnin fiskaalinen oikeellisuus, edistää ja turvata ulkomaankaupan sujuvuutta ja suojata yhteiskuntaa mm. harmaan talouden toimintaedellytyksiä heikentämällä.

Tarkastustoimintaa toteutetaan reaaliaikaisesti, etupainotteisesti ja jälkikäteen erilaisia tarkastustapoja soveltamalla sekä valtakunnallisesti yhtenäisiä toimintamalleja ja ohjeita noudattamalla. Jäljempänä esitelyjen yritystarkastuksen, asiakirjatarkastuksen ja varastotarkastuksen lisäksi tehdään esimerkiksi

menettely-, kirjanpidon- ja tavarantarkastuksia. Tarkastukset toteutetaan riskianalyysiin perustuen tai lakisääteisinä. Riskiperusteista kohdevalintaa täydentää satunnaisotanta.

Yritystarkastukset ja asiakirjatarkastukset

Yritystarkastus on yrityksen toiminnan, organisaation, hallinnon, sisäisten valvontakeinojen, liiketoiminnan järjestelmien ja kirjanpitoaineistojen tarkastamista. Yritystarkastukseen liittyy pääsääntöisesti yrityskäynti. Yritystarkastus voidaan tehdä etupainotteisesti ennen luvan tai aseman myöntämistä tai ennen lupamuutoksen hyväksymistä tai jälkikäteen tulliselvityksen tai verotuksen jälkeen. Jälkikäteisellä yritystarkastuksella tarkastetaan yrityksen toiminnallisuutta ja liiketapahtumien oikeellisuutta.

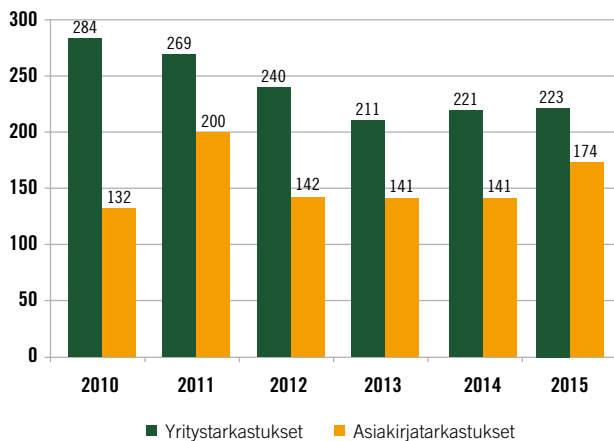
Yritystarkastuksia seurataan keräämällä tiedot niiden lukumääristä sekä tarkastusten perusteella maksuunpannuista jälkikannoista tai jälkiveroista sekä palautuksista. Etupainotteisen yritystarkastuksen vaikuttavuutta ei voida mitata lisäkantojen määrällä. Näiden tarkastusten lukumäärä kuitenkin sisältyy Tullin yritystarkastusten lukumäärään.

Asiakirjatarkastuksella tarkoitetaan tässä tulliselvitys- tai verotusvaiheen jälkeen tehtävää liiketapahtumien tarkastamista. Tarkastus kohdistuu pääsääntöisesti useisiin tapahtumiin ja tullaus- tai verotuspäätöksiin. Asiakirjatarkastus tehdään pääsääntöisesti Tullissa, mutta siihen voi sisältyä myös yrityskäynti. Asiakirjatarkastuksia seurataan keräämällä tiedot niiden lukumääristä sekä tarkastusten perusteella maksuunpannuista jälkikannoista tai jälkiveroista sekä palautuksista. Asiakirjatarkastusten lukumäärään sisältyy myös lupiin liittyviä tarkastuksia sekä hallinnollisia virka-aputarkastuksia, joiden vaikuttavuutta ei voida mitata lisäkantojen määrällä.

Valtakunnallisen yritystarkastuksen suunniteltu kokonaistavoite vuodelle 2015 oli 387 tarkastusta ja tarkastuksia toteutui 430 kappaletta. Suunnitelman painopiste oli tuonnin, varastoinnin, valmisteverotuksen ja autoverotuksen tarkastamisessa. Tarkastuksia, jotka jo suunnitteluvaiheessa oli arvioitu harmaiksi kohteiksi, rikosperusteisia tarkastuksia tai tarkastuksia, jotka johtivat tutkintaan, oli 32 kpl.

Toteutuneista tarkastuksista noin 87 prosenttia oli yritystarkastuksia (223 kpl) ja asiakirjatarkastuksia (150 kpl). Asiakirjatarkastuksia tehtiin yritystarkastuksen toimeksiannosta ja ohjauksessa myös toimipaikkaosastolla 24 kpl. Yritystarkastusten määrä on vuonna 2015 pysynyt edellisvuoden tasolla, asiakirjatarkastusten määrässä on kasvua. Pidemmällä aikajaksolla tarkasteltaessa tarkastusten yhteismäärissä ja keskinäisissä määrissä on vaihtelua. Tähän vaikuttavat mm. tarkastustoiminnalle vuosittain vahvistettavat painopistealueet ja tarkastusaiheet sekä sähköisen tarkastusaineiston hyödyntämisen lisääntyminen.

TULLIN YRITYSTARKASTUKSET JA ASIAKIRJATARKASTUKSET

Varastotarkastukset

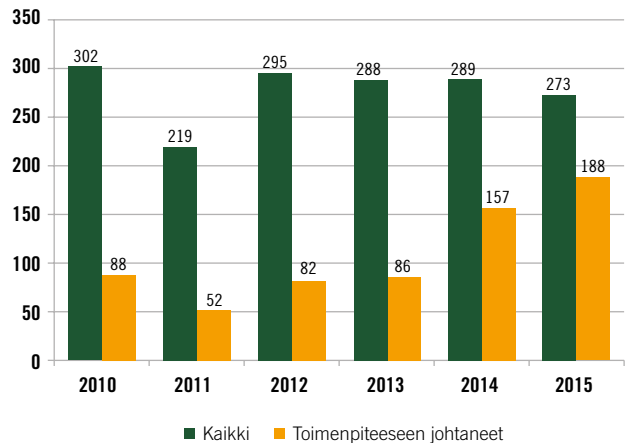
Varastotarkastuksella tarkoitetaan varaston toiminnan luvanmukaisuuden ja varastotapahtumien verotuksellisen oikeellisuuden tarkastamista. Toiminnan luvanmukaisuus tarkastetaan vertaamalla lupaehtoja varastotodellisuuteen. Tarkastuksella varmistetaan, että varastotilat vastaavat lupaehtoja ja tavaroiden vastaanotto, varastointi, siirrot ja luovutukset tapahtuvat lupaehtojen ja säännösten mukaisesti. Varastotapahtumien verotuksellinen oikeellisuus varmistetaan varaston kirjanpidon ja sen liiteasiakirjojen perusteella edustavan otoksen osalta. Varaston kirjanpidon ja fyysisen varaston vastuu varmistetaan täys- tai osainventaarilla.

Varastotarkastuksia tehdään kaiken tyyppisiin varastoihin ja niiden toteuttaminen on toimipaikkaosaston vastuulla. Vuoden 2015 varastotarkastuksista 115 kohdistui valmisteverotuksen

verottomiin varastoihin ja 158 tullivarastoihin, väliaikaisiin varastoihin tai vapaavarastoihin/-alueeseen.

Varastotarkastuksia seurataan keräämällä tiedot niiden lukumääristä sekä toimenpiteisiin johtaneista tarkastuksista. Toimenpiteisiin johtaneeksi katsotaan kaikki tarkastukset, joilla on havaittu joko fiskaalisesti vaikuttavia tai ei-fiskaalisia virheitä tai puutteita. Varastotarkastusten osuvuus on ollut nousussa vuodesta 2014 lähtien, vuonna 2015 osuvuus oli noin 69 prosenttia. Varastotarkastusten fiskaalinen vaikuttavuus oli 22 173 euroa.

TULLIN VARASTOTARKASTUKSET

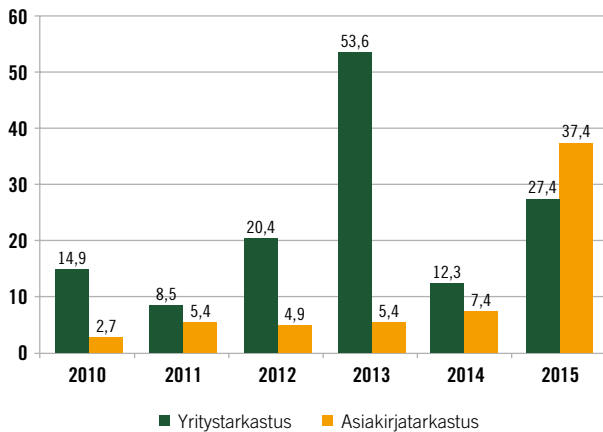

Yritystarkastusten ja asiakirjatarkastusten lisäkanto

Yritystarkastusten ja asiakirjatarkastusten lisäkantoja seurataan neljännesvuosittain ja vuositasolla. Lisäkannoista raportoidaan ne päätökset, jotka on vahvistettu kyseisen vuoden aikana. Näin ollen vuoden 2015 lisäkantotilastoon sisältyy kantoa myös vuoden 2014 tarkastuksista.

Lisäkannon määrä voi vaihdella vuositasolla suurestikin. Määrään vaikuttavat tarkastustoiminnan painopistealueet, kohdevalinnassa käytetty riskianalyysi ja kriittiset valintaperusteet, pakollisten lakisääteisten tarkastuskohteiden osuus sekä tarkastettavien yritysten koko ja tarkastusten laajuus. Jo yksi suurempi kohde tai merkittävä virhe vaikuttaa huomattavasti lisäkantojen määrään vuositasolla. Vuoden 2015 kokonaiskantomäärään sisältyy kaksi suurta lisäkantoa.

YRITYSTARKASTUKSEN JA ASIAKIRJATARKASTUKSEN LISÄKANNOT MILJ. €

Asiakirjatarkastusten vaikuttavuus on vuosittain tarkasteltuna kasvanut. Vuoden 2015 huomattava nousu johtuu pääosin yhdestä asiakirjatarkastuksesta, joka oli fiskaalisesti erittäin merkittävä. Osaltaan vaikuttavuutta kasvattaa mm. se, että asiakirjatarkastus tehdään pääsääntöisesti sähköiseen tarkastusmateriaaliin perustuen, esimerkkinä tuonnin asiakirjatarkastukset sekä autoverotuksen Tullin ja Trafín järjestelmätietoihin perustuvat asiakirjatarkastukset.

Veronkanto ja verojäämät

Tavaroiden verottaminen ja valvominen tapahtuu eri tavalla kuin Verohallinnon kantamat tuloihin ja pääomaan liittyvät verot, jotka määräytyvät jälkikäteen kirjanpidon ja ilmoituksen perusteella. Tavaraverotuksessa on keskeistä, mihin tavaruokkaan verotettavat tavarat kuuluvat. Olemus määritellään tavaranimikkeistön eli tullitariffin avulla. Keskeisiä seikkoja voivat olla mm. tavarankuuperä, paino sekä sokeri- tai alkoholipitoisuus.

Tullin asiakas voi valita, toimiiko se käteis- vai luottoasiakkana. Nimensä mukaisesti käteisasiakas saa tavarat haltuunsa vasta veronmaksun jälkeen. Luottoasiakkailta on mahdollisuus vaatia vakuuksia. Jaottelua käteis- ja luottoasiakkaisiin ja vastaavaa mahdollisuutta asiakkaan velkaantumisen estämiseen ei Verohallinnolla ole. Reaaliaikainen valvonta on ominaista vain tavaravirtojen hallinnalle ja siten myös tavarankantokelle.

Veronkannon toiminta-ajatuksena on suorittaa veronkantoa mahdollisimman pienin verojäämin siten, että samalla yritysten luoton kustannukset (vakuudet) ovat oikeassa suhteessa niiden riskiin. Tämä edellyttää jatkuvaa, kustannustehokasta ja suunnitelmallista yritysten maksukykyä koskevaa seuranta sekä oikein mitoitettuja vakuuksia ja oikea-aikaisia perintätoimenpiteitä. Tullissa panostetaan jatkuvasti etukäteen tapahtuvaan valvontaan (luvat ja niiden edellytykset) ja etupainotteiseen saatavien turvaamiseen.

Tullille on vuodelta 2015 maksamattomia veroja yhteensä noin 14 miljoonaa euroa. Kun Tullin kokonaisveronkanto vuodelta 2015 on yhteensä 10,5 miljardia euroa, verojäämien osuus siitä, eli verojäämäprosentti on 0,13 prosenttia. Vastaavana aikana viime vuonna verojäämien määrä oli hieman vajaa 11 miljoonaa euroa ja verojäämäprosentti 0,11 prosenttia. Tullin perintätoimenpiteillä on saatu perittyä vuonna 2014 eräänneistä veroista vuoden 2015 aikana yhteensä noin 7,9 miljoonaa euroa.

Tullin verojäämäprosentti 0,13 prosenttia on huomattavasti alhaisempi kuin Intrum Justitian tekemässä eurooppalaisessa maksutapatutkimuksessa.³ Tutkimuksen mukaan Suomessa luottotappioiksi kirjattujen saatavien osuus oli 1,1 prosenttia.

³ <https://www.intrum.com/fi/Media-ja-julkaisut/maksutaparaportti/>

// ULOSOTON
ERIKOISPERINTÄ,
KONKURSSIT JA
MAKSUHÄIRIÖT

// ULOSOTON ERIKOISPERINTÄ, KONKURSSIT JA MAKSUHÄIRIÖT

ERIKOISPERINTÄ OSANA ULOSOTTOA

Ulosotto tarkoittaa laiminlyödyn maksuveloitteen ja muun ulosottokaassa tarkoitetun veloitteen täytäntöönpanoa. Tehokas ulosottotoiminta on omiaan torjumaan harmaata taloutta, ja sen torjunta on erityisesti ulosoton erikoisperinnän keskeinen tavoite. Erikoisperinnän muita tavoitteita ovat rikoksella saadun hyödyn palauttaminen ja ulosoton normaaliperinnän tukeminen erityisen aikaa vievissä täytäntöönpanotoimissa. Näillä tavoitteilla saadaan myös vaikuttavuutta ja uskottavuutta ulosottomenettelylle sekä sille, että ulosotto toimii yhdenvertaisesti myös niitä kohtaan, jotka pyrkivät järjestelyin kätkemään omaisuuttaan velkojilta.

Edellä mainituissa tapauksissa on usein kyse harmaan talouden toimijoista ja talousrikoksista tuomituista velallisista. Omaisuusjärjestelyt, joihin erikoisperinnässä törmätään, ovat usein pitkän ajan kuluessa rakennettuja ja monimutkaisia tai kokonaan näkymättömissä harmaan talouden alueella.

Viranomaisyhteistyö ja viranomaisten välinen tietojen vaihto on talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnan kannalta ensiarvoisen tärkeää. Vuonna 2011 tapahtuneen erikoisperinnän laajentumisen myötä yhteistyö lähimpien yhteistyöviranomaisten kanssa on saatu järjestettyä säännölliseksi ja organisoiduksi koko valtakunnan alueella. Ulosoton erikoisperintä koostuu kuudesta erikoisperintäalueesta, jotka kattavat koko maan.

Ulosottoa kehitetään koko ajan. Kehittämisen tarkoituksena on muun muassa se, että henkilöstön työpanosta voitaisiin entistä enemmän siirtää ns. rutiinitoimenpiteistä paljon selvittelytyötä ja aikaa vaativiin ulosottoasioihin. Kehittämistä ohjaavat luonnollisesti myös ulosoton tuntuvasti niukkenevat määrärahat, jolloin myös erikoisperinnän resurssit joutuvat, ja ovat jo harmaan talouden torjuntaan tarkoitetun lisämäärärahan poistamisen myötä joutuneet, supistamispaineen alle.

ERIKOISPERINTÄÄ TILASTOINA

Ulosotossa hoidetaan satojen tuhansien velallisten asioita eikä ulosoton normaaliprosessissa ole mahdollista käyttää yhden velallisen varallisuusaseman selvittämiseen kohtuuttomasti aikaa. Erikoisperinnässä hoidetaan pääasiassa sellaisten velallisten ulosottoasioita, joiden varallisuusaseman selvittäminen vaatii runsaasti työtä ja ajankäyttöä. Usein omaisuutta pyritään erilaisin omaisuusjärjestelyin saattamaan ulosottovelkojen ulottumattomiin. Tyypillisesti erikoisperinnässä olevien asioiden pitkäkestoisuus merkitsee lopullisten tulosten toteutumista pitkän aikavälin kuluessa. Tämä saa aikaan sen, että tilastojen tarkastelu vain yhden vuoden aikajänteellä ei aina kerro todellista tilannetta kovin hyvin. Yleisesti on todettava, että euromääräisen tuloksen vaihtelu on erikoisperinnälle tunnusomaista.

Pääpaino erikoisperinnän tuloksellisuutta tarkastellessa pitäisi olla väärinkäytötapauksissa suoritetuissa toimenpiteissä ja selvitettäväksi otettujen ja selvitettyjen toimeksiantojen määrässä. Näillä on merkitystä velkojen maksun välttelyyn liittyvien järjestelyiden ja väärinkäytösten ennalta estävyyden kannalta. Myös ulosmitatun ja takavarikoidun omaisuuden määrä kertoo toiminnan tehokkuudesta. Tämä omaisuus realisoituu velkojille tilitettävänä varoina vasta myöhemmin esimerkiksi valitusprosessien päätyttyä.

Merkittävä osa erikoisperinnän taloudellisesta tuloksesta syntyy myös siten, että erikoisperintä osoittaa sen toiminnan kautta esiin tullutta omaisuutta muulle ulosotolle jatkotoimia varten. Samoin omaisuutta osoitetaan myös yhteistyöviranomaisille ja konkurssipesille.

VUOSI 2015

Erikoisperintä on vakiintunut osaksi ulosottomenettelyä koko valtakunnan alueella ja sen tuloksellisuus on hyvällä tasolla. Euromääräinen perimistulos kasvoi selvästi vuodesta 2014, kun taas ulosmitatun ja takavarikoidun omaisuuden varasto pieneni jonkin verran.

Erikoisperinnän käsiteltäväksi vuonna 2015 otettujen velkojen määrä oli yhteensä noin 229,3 miljoonaa euroa, josta turvaamistoimien osuus oli noin 81,7 miljoonaa euroa.

TULOKSELLISUUS EUROINA

Erikoisperinnästä tilitettiin ulosoton hakijoille vuonna 2015 yhteensä 29 miljoonaa euroa. Velalliset ja velkojat sopivat ulosottomenettelyn aikana noin 1,6 miljoonan euron suorituksista ja muutoin suoraan velkojalle ulosottomenettelyn aikana maksettiin 0,8 miljoonaa euroa. Muulle ulosotolle ulosmitattavaksi ja takavarikoitavaksi osoitettiin omaisuutta 9,1 miljoonan euron edestä. Yhteistyöviranomaisille, konkurssipesille ja velkojille takavarikoitavaksi tai muiden toimenpiteiden kohteeksi osoitettiin omaisuutta noin 10,5 miljoonan euron arvosta. Kaikki edellä mainitut erät huomioiden oli erikoisperinnän euromääräinen tulos vuonna 2015 noin 51,0 miljoonaa euroa.

Vuoden 2015 lopussa omaisuutta oli ulosmitattuna noin 87,5 miljoonan euron ja takavarikoituna 74,7 miljoonan euron arvosta.

SUORITTEET

Vuodelle 2015 erikoisperintäalueille asetetut käsiteltyihin asiamääriin liittyvät tavoitteet saavutettiin ja ylitettiin lähes poikkeuksetta. Velallisten väärinkäytöksiin puuttuvien toimenpiteiden määrä pysyi suunnilleen vuoden 2014 tasolla ja niissä jäätettiin hieman tavoitteiksi asetetuista määristä.

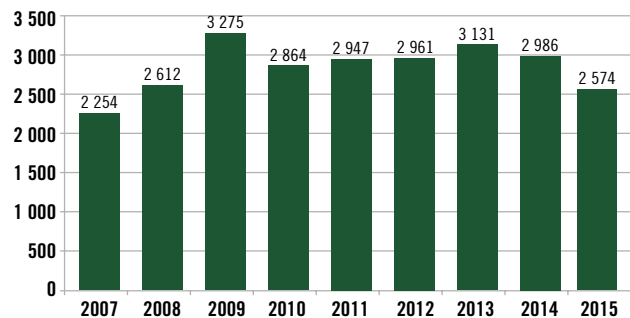
Tuloksellinen toiminta on omalta osaltaan vahvistanut erikoisperinnän asemaa osana viranomaistoimin aikaan saatua harmaan talouden torjuntaa. Täytäntöönpanoviranomaisen ja siellä erityisesti erikoisperinnän tehokas toiminta on harmaan talouden torjunnan ydinaluetta. Ulosoton koko valtakunnan kattavalla erikoisperinnällä aikaan saadut tulokset ovat rohkaisevia ja sen myötä ulosoton osallistuminen harmaan talouden torjuntaan on ollut entistä tehokkaampaa. Ulosoton määrärahat ovat kuitenkin suurten leikkausten kohteena ja ulosotolle osoitettu, harmaan talouden torjuntaan tarkoitettu lisärahoitus loppui vuoteen 2015. Määrärahojen supistuessa myös erikoisperintätoiminnan laajuus on otettava tarkasteluun.

KONKURSSIT 2015⁴

KONKURSSIEN MÄÄRÄ VÄHENI 13,8 PROSENTTIA VUONNA 2015

Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuonna 2015 pantiin vireille 2 574 konkurssia, mikä on 412 konkurssia (13,8 prosenttia) vähemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin. Henkilökunnan määrä konkurssiin haetuissa yrityksissä oli kaikkiaan 10 902, mikä on 3 049 henkilöä (21,9 prosenttia) vähemmän kuin edellisvuonna.

VIREILLE PANNUT KONKURSSIT, YRITYKSET LKM

Konkurssien määrä väheni teollisuuden ja kaivostoiminnan, rakentamisen, kaupan, kuljetuksen ja varastoinnin, majoitus- ja ravitsemistoiminnan sekä muiden palveluiden päätoimialoilta. Lukumääräisesti eniten konkurssit vähenivät rakentamisen päätoimialalla. Alalla pantiin vuonna 2015 vireille 522 konkurssia, mikä on 124 konkurssia (19,2 prosenttia) vähemmän kuin edellisvuonna.

Vireille pantujen konkurssien määrä kasvoi vuonna 2015 maa-, metsä- ja kalatalouden päätoimialalla. Alalla pantiin vireille 67 konkurssia, mikä on 6 konkurssia (9,8 prosenttia) enemmän kuin edellisvuonna.

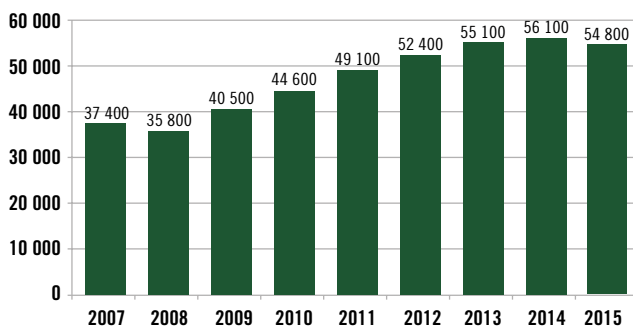
Vireille pannuilla konkurseilla tarkoitetaan kalenterivuoden aikana konkurssiin haettuja yrityksiä, yhteisöjä tai luonnollisia henkilöitä. Konkurssin vireilletulo ei läheskään aina merkitse yrityksen tai ammatinharjoittajan konkurssiin "menemistä" sanan varsinaisessa merkityksessä. Konkurssi oikeudenkäyntinä on mutkikas ja monia vaiheita käsittävä oikeusprosessi, jonka eri vaiheissa menettely voi jäädä kesken.

⁴ Suomen virallinen tilasto (SVT): Konkurssit [verkkójulkaisu]. ISSN=1798-4424. Joulukuu 2015. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 16.2.2016]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/konk/2015/12/konk_2015_12_2016-01-27_tie_001_fi.html

MAKSUHÄIRIÖT 2015⁵

Yrityksille rekisteröityjen maksuhäiriömerkintöjen määrä laski kolmatta vuotta peräkkäin ja vuonna 2015 myös maksuhäiriöisten yritysten kokonaismäärä laski.

MAKSUHÄIRIÖISTEN YRITYSTEN LKM VUODEN LOPUSSA

Vuoden 2015 lopussa Asiakastiedon rekisterissä oli yhteensä 54 800 yritystä, joilla oli voimassa olevia maksuhäiriömerkintöjä. Uusia merkintöjä vuoden aikana rekisteröitiin runsaalle 33 000 yritykselle eli keskimäärin jokainen näistä sai kuusi uutta merkintää.

Yrityksillä jo yksikin maksuhäiriömerkintä on yleensä merkki erittäin suurista taloudellisista vaikeuksista.

MAJOITUKSESSA, RAVITSEMUKSESSA JA RAKENTAMISESSA ENITEN HÄIRIÖITÄ

Asiakastiedon mukaan aktiivisista yrityksistä 7,9 prosentilla on voimassa olevia maksuhäiriömerkintöjä, mutta riskit vaihtelevat toimialojen välillä suuresti. Majoitus- ja ravitsemusalalla (22,1 %) ja rakennusalalla (21,8 %) joka viidennellä yrityksellä on maksuhäiriömerkintöjä.

⁵ Lähde: Suomen Asiakastieto

// LIITE: HARMAAN TALOUDEN SELVITYSYKSIKÖN JULKAISUJA

2016

Kiinteistönvälitys
Kuluttajaluotonantajat, perintätoimistot,
Panttilainauslaitokset ja Löytötavaroimistot
Palautekysely 2015
Työeläkevakuutusmaksuvelat

2015

Avoin omistajuus; ehdotus Norjan uudeksi yritysten
tosiasiallisten omistajien rekisteriksi
Elinkeinotoiminnan verovelat – osaraportti 2
Europol - huomisen järjestäytyneet rikollisuus, tiivistelmä
Grey Economy Threat Assessment 2014
Harmaa talous verkkomediassa 1.1.2014–30.6.2014,
1.7.2014–31.12.2014 ja 1.1.2015–30.6.2015
Harmaan talouden uhka-arvio 2014
Helsingin kaupungin hankinnat
Palautekysely 2014
Ison-Britannian verovaje 2014 (käännös)
Kiinteistönhoidon ja maisemanhoitopalvelualueiden
toimialaselvitys
OECD:n raportti: yhteistyön kehittäminen veroviranomaisten
ja rahanpesun torjunnasta vastaavien viranomaisten välillä
Raportti yhteisistä viranomaistoimista ruotsin vakavan
järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa – vuosi 2013
Ruotsi - hallinnolliset toimenpiteet talousrikosten ja
järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa
Ruotsin strategia ja toimintasuunnitelma rikoshyödyn
takaisinsaannin tehostamiseksi
Ruotsin talousrikostorjuntaviranomaisen tilannekuva 2014
Ruotsin tilannekuva vakavasta järjestäytyneestä
rikollisuudesta 2014–2015
Tullin varastotoimijat
Valuutanvaihtotoiminta sekä omaisuudenhoito- ja
yrityspalvelut
Verovalvonnan vaikeuttamisrikos Ruotsissa

2014

Hakemistopalveluyritykset poliisille tehdyissä
tutkintapyyntöissä
Harmaan talouden ja talousrikollisuuden toimintaohjelma.
Tilanneraportti huhtikuu 2014
Harmaan talouden tutkimusmenetelmistä ja tuloksista EU:n
jäsenvaltioissa
Palautekysely 2013
OECD:n raportti tehokkaasta viranomaisyhteistyöstä
verorikosten ja muiden taloudellisten rikosten torjunnassa;
Tiivistelmä
Oleskelulupien lainsäädäntömuutostarpeet
Poliisin lupa-asioiden lainsäädäntömuutostarpeet
Sairaankuljetusalan yritykset
Selvitys harmaan talouden torjunnan resursseista
Selvitys Ruotsin verovajeesta vuosina 2007–2012
Selvitys vientiyrityksistä
Seuraa rahaa – käsikirja varoihin kohdistuvasta
rikostorjunnasta Ruotsissa
Suomalaisten yrityskytkenät Viroon
Talousrikollisuuden tilannekuva Ruotsissa 2013 EBM
Tekes – asiakaskartoitus
Työnantajat Verohallinnon rekisterissä ja
sosiaalivakuuttamisessa
Ulosottomenettelyssä varattomaksi todetut yritykset
Verohallinnon vahingonkorvaussaatavat
Verovelat – tavaraverotus
Yksityisen terveydenhuollon yritykset
Yritystukilakien lainsäädäntömuutostarpeet

Julkaisuja voi tilata osoitteesta htsy@vero.fi